

مورد پژوهی محله جرم‌خیز: ساختارها، فرایندها و سازوکارهای وقوع جرم در محله هرنندی شهر تهران

مقدمه: این مطالعه به بررسی عوامل مؤثر بر جرم‌خیزگشتن محله هرنندی شهر تهران می‌پردازد. بررسی ادبیات نظری حوزه محله جرم‌خیز نشان می‌دهد عوامل، فرایندها و سازوکارهای علی در چهار بعد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و محیطی در ترکیب باهم می‌توانند به جرم‌خیز شدن محله‌های شهری منجر شوند. با ترکیب آنها، مدلی چندسطحی و چندبعلی برای توضیح محله جرم‌خیز ارائه شده است. روش: مطالعه حاضر با استفاده از روش موردپژوهی انجام شده است. داده‌های پژوهش از منابع چندگانه مانند پیمایش، داده‌های ثانویه، مطالعات پیشین و مشاهده تولید و جمع‌آوری شده است. به منظور بررسی برخی از عوامل علی و سازوکارها مدل نظری با استفاده از روش پیمایش و نمونه‌گیری تصادفی با ۳۷۰ نفر از ساکنان محله هرنندی پرسشنامه تکمیل شد.

یافته‌ها: ویژگیهای ساختاری محله مانند ناپایداری مسکونی، ناهمگنی قومی، فقر، الگوهای مختلط استفاده از زمین و کالبد گسیخته با تضعیف روابط اجتماعی، قدرت فرهنگ و افزایش بی‌نظمیها و شکل دادن به چارچوب فرهنگی بدبینی قانونی و تضعیف کارآمدی جمعی باعث جرم‌خیزی محله شده‌اند. به عبارت دیگر محله هرنندی به این دلیل جرم‌خیز شده است که کارآمدی جمعی یا ظرفیت خودتنظیمی محله با اختلال مواجه شده است. در این شرایط ساکنان دیگر قادر نیستند منابعشان را برای مقابله با جرم از طریق فرایندهای غیررسمی و رسمی بسیج کنند.

بحث: یافته‌های دلالت بر این دارند که مجموعه‌ای از عوامل با تضعیف کارآمدی جمعی و ظرفیت خود-تنظیمی باعث جرم‌خیزی محله هرنندی شده است. جرم نیز تحت برخی از شرایط باعث تقویت کارآمدی جمعی و در برخی از بخشهای محله باعث تضعیف زندگی جمعی و کارآمدی جمعی شده است.

۱. فرشید خضری^۱
دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
<farshidkhezri@gmail.com>

۲. مصطفی اجتهادی^۲
دکتر جامعه‌شناس، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۳. صلاح‌الدین قادری^۳
دکتر جامعه‌شناس، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

واژه‌های کلیدی:

عوامل و سازوکارهای علی، محله جرم‌خیز، ویژگیهای ساختاری محله

تاریخ دریافت:

تاریخ پذیرش:

A Case Study of the Crime-ridden Neighborhood: Structures, Processes, and Mechanisms of Crime Occurrence in the Harandi Neighborhood of Tehran

▶▶ 1- Farshid Khezri
Ph. D student
Sociology, Department
Social Sciences, Faculty
of Letters and Human
Sciences, Shahid Beheshti
University, Tehran, Iran
(Corresponding Author)
<farshidkhezri@gmail.
com>

▶▶ 2- Mostafa Ejtehad
Ph. D
Sociology, Department
Social Sciences, Faculty
Letters and Human
Sciences, Shahid Beheshti
University, Tehran, Iran

▶▶ 3- Salahuddin Ghaderi
Ph. D
Sociology, Department
Sociology, Faculty
Letters and Human
Sciences, Kharazmi
University, Tehran, Iran

Keywords:

Crime-ridden neighborhood, Causal processes and mechanisms, Structural characteristics of neighborhood.

Received:

Accepted:

Abstract

Introduction: This study investigates the factors affecting crime in the Harandi neighborhood of Tehran.

Method: The present study was conducted using case study method. Research data was collected through various data gathering methods, such as surveys, secondary data, previous studies, and observations. In order to investigate some causal factors and mechanisms of the theoretical model, 370 residents were selected using random sampling method, and survey questionnaires were distributed among them.

Findings: The results show that the structural characteristics of the neighborhood such as poverty, residential instability, ethnic heterogeneity, mixed land use patterns, disrupted structures caused by weakening social relations, the power of the dominant culture and increasing number of disorders, shaping the cultural framework of legal cynicism, and undermining collective efficacy led to crime-ridden neighborhood. In other words, the Harandi neighborhood has become crime-ridden because the neighborhood's collective efficacy or self-regulation capacity has been disrupted. Under these circumstances, residents would not be able to mobilize their resources to fight against crime through informal and formal processes.

Discussion: The findings imply a set of factors that weakened collective efficacy and self-regulatory capacity has made Harandi neighborhood become crime-ridden. Crime has also, under some circumstances, enhanced collective efficiency and in some sections of the neighborhood has weakened community life and collective efficiency

Extended Abstract

Introduction: Today cities are the main place of human life in the world. In addition to creating opportunities, they have confronted modern human beings with numerous threats. In many metropolises, quantitative growth has surpassed the quality of people's lives. This has made an increasing number of social problems in general, and resulted in the emergence of crimes in particular. In developing societies such as Iran and a metropolis like Tehran, being in connection with the modern world and implementation of modernization programs from above by the government cause a variety of disorders, reflecting the emergence of social disruption and a major source of crime. Tehran has become the most important crime scene with increasing population, residential segregation, poverty, and deterioration in some of its urban neighborhoods. Crimes are not distributed equally among urban neighborhoods, but in some urban neighborhoods they are more likely to occur; therefore, the crimes are likely to have higher rates. Evidences show that the Harandi neighborhood of Tehran is one of these crime-ridden neighborhoods, with various forms of crimes occurring significantly in the neighborhood. The question that arises here is what are the causal factors at the level of the Harandi neighborhood that have led to this neighborhood being crime-ridden? Therefore, with regard to the problem and question posed, the purpose of this study is to investigate the production and reproduction cycle of crime occurrence in Harandi neighborhood i.e., to investigate the causal factors, processes, and mechanisms related to this phenomenon with respect to neighborhood characteristics.

Method: In this study, the research method is case study. One of the advantages of the case study is the possibility to use different sources of data collection and production such as qualitative and quantitative. In this study also uses texts, archival reports, survey, interviews and direct observation to study the topic. First, secondary data from the Statistics Center is used to examine some of the structural characteristics of the neighborhood, such as poverty and residential instability. Second, a survey was used to investigate some of the causal factors such as ethnic heterogeneity, social relationships, cultural power, disorder, legal cynicism, collective efficacy and socialization and the output of the neighbor-

hood namely crime. Third, documents and research in this area have been used to understand more of the factors that influence neighborhood crimes. Finally, using participatory observation technique and observation guide some other data is collected to understand causal factors and mechanisms.

Findings: Findings show that at the level of structural characteristics of the neighborhood, the patterns of land use in neighborhood are mixed that has attracted a large number of visitors from some other neighborhoods. In these sections, various forms of crime such as drug dealing, public use of drugs, assault, pickpocketing and the sale of stolen goods occur. In these sections, the supervision and control exercised by the owners of the shops are eliminated at night when the shops are closed and these sections become the place of criminals. Unlike commercial section of neighborhoods that suffer from overcrowding, these parts suffer from a lot of loneliness or lack of “street light eyes”. The neighborhood is also disturbed by some demographic characteristics such as population density in some areas, large number of visitors per day, demographic changes and migration over the past few decades, population displacement, and unbalanced sex ratio. These demographic characteristics have disrupted social relations, residents’ perceptions of values, and anonymity in the neighborhood. Residential instability is also high in the neighborhood. Residential instability in the neighborhood has led to demographic shifts, weakening and disrupting relationships and social networks (social capital), reinforcing anonymity, lack of attachment to neighborhoods and investment, weakening the power of culture, and ultimately disrupting neighborhood collective efficacy. Ethnic heterogeneity along with disruption of social relations in the neighborhood has led to ethnic conflicts and some crimes such as burglary and assaults among groups with different ethnic backgrounds. Poverty has also made residents do not do investments in the neighborhood. Poverty has also made residents unable to take the usual measures to provide security. Evidences showed that the level of social relations in the neighborhood was lower than average and there were intra-group relationships among neighborhood ethnicities. Disruption of social relationships in addition to weakening neighborhood collective efficacy, helped to foster crime through other pathways such as increased fear of crime, undermined civic participation, warm and positive social life, and legal cynicism.

It has also been found that the power of culture in the neighborhood has become so weak that residents no longer understand other residents' adherence to neighborhood values. There have been significant forms of different disorders in the neighborhood. Such disorders can be a sign that no one cares about the neighborhood, and it can lead to fear of crime, retreat from public spaces, disruption of social control, and many more serious crimes. Legal cynicism is also high in the neighborhood. As the neighborhood residents pointed out, the police do not take necessary actions as regards the safety of the neighborhood, and in some cases the corrupt ones cooperate with the drug dealers. These conditions have made residents lose their trust towards law enforcement agencies to maintain order in the neighborhood, and in some cases have taken steps to maintain their security that has led to the production of violence in the neighborhood. There is a disturbance in the socialization of some residents in the neighborhood as well. This is also due to deprivation of families, disruption of family structure and functioning, and lack of care and supervision over children's behavior made some children and adolescents grow up in public and semipublic settings and even in some cases they are abused. Finally, evidence suggests that the level of collective efficacy in the neighborhood is lower than average and is associated with public order, violence, and financial crime. The structural characteristics of the neighborhood, social relationships, cultural power, and neighborhood order (disorder) were significantly disrupted. This circumstance has created a lack of trust and confidence among the residents to fight against crime and even they do not seek help from official institutions. The structural characteristics of the neighborhood not only cause social disorganization of the neighborhood and lack of collective efficiency but also undermine the self-regulatory capacity of the neighborhood. Neighborhood self-regulation capacity is more than just crime-fighting action. For example, when neighborhoods migrate, they leave their homes for insecurity, and do, not renovate dilapidated homes and rent them to lower-income community workers or foreigners, or the lack of willingness on the part of the residents to do investments in the neighborhood provided grounds for crime. Crime in a self-reinforcing cycle through weakening social capital, collective efficiency, and increased fear of crime has caused more crimes to happen in the neighborhood.

Discussion: Structural characteristics of the neighborhood such as poverty, residential instability, ethnical heterogeneity, population density, mixed patterns to apply for land and disrupted appearance by weakening social relationships, the power of culture, increasing disorders, shaping the framework of legal cynicism, disrupting socialization, weakening collective efficacy, and self-regulatory capacity have made the Harandi neighborhood become crime-ridden. Crime has also weakened the collective efficiency of the neighborhood by increasing fear and undermining collective life.

Ethical considerations

Funds

This article is part of Dr. Farshid Khezri's dissertation entitled "Study of Factors Affecting Crime in the Neighborhood: A Study of Neighborhoods in Tehran" in the Department of Sociology at the Faculty of Literature and Humanities of Shahid Beheshti University under the guidance of Dr. Mostafa Ejtehadi and Dr. Salahuddin Ghaderi.

Contribution of authors

All authors have contributed to the design, execution and writing of all sections of this article.

Conflict of interest

According to the authors, there is no conflict of interest in this article.

Adherence to the principles of research ethics

The authors have observed all the ethical points of the research in this article, including informed consent and not harming the participants.

مقدمه

شهرها در جهان امروز اصلی‌ترین محل زندگی انسانها هستند. آنها علاوه بر ایجاد فرصتها، انسان مدرن را با تهدیدهای عدیده‌ای روبرو ساخته‌اند. در اکثر کلان‌شهرها، رشد کمی بر ارتقاء کیفیت زندگی مردم پیشی گرفته است و این امر به پیدایش و افزایش روزافزون انواع مسائل اجتماعی به‌طور عام و کج‌رفتاریها و جرائم به‌طور خاص دامن زده است (سراج‌زاده و روزخوش، ۲۰۱۳؛ بل و فاکس^۱، ۲۰۰۹). در جامعه درحال‌توسعه مانند ایران و کلان‌شهر آن یعنی تهران به‌تبع ارتباط با جهان مدرن و اجرای برنامه‌های نوسازی از بالا توسط دولت، با انواع اختلالات هنجاری، رابطه‌ای، توزیعی، ارزشی، جمعیتی و محیطی مواجه است که معرف پیدایش گسسته‌های اجتماعی و منبع اصلی زایش انواع کج‌رفتاریها و جرائم است (عبدلهی و موسوی، ۲۰۰۷؛ چلبی، ۲۰۱۲). شهر تهران همراه با افزایش جمعیت، جدایی‌گزینی مسکونی، فقر و زوال برخی از محله‌های شهری خود مهم‌ترین عرصه جرم‌خیزی شده است. آمارها نشان می‌دهند که میانگین نرخ جرائم مالی در سال ۱۳۹۴ در شهر تهران بیش از دو برابر میانگین کشوری است و میانگین نرخ جرائم خشونت‌آمیز هم بیش از میانگین کشوری است - میانگین نرخ جرائم مالی و خشونت‌آمیز به ازای ۱۰۰ هزار نفر در شهر تهران در سال ۱۳۹۴ برابر با ۲۱۲۹ و ۲۰۶ مورد است درحالی‌که این نسبت برای کشور ۹۷۴ و ۱۳۴ مورد است - همچنین میانگین نرخ جرائم مالی در شهر تهران در حدود دو دهه گذشته رشد چشم‌گیری داشته است به‌گونه‌ای که از ۴۷۷ مورد به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر در سال ۱۳۸۰ به ۲۱۲۹ مورد در سال ۱۳۹۴ رسیده است (مرکز آمار ایران، ۲۰۱۸).

جرائم به‌طور یکسان در بین محله‌های شهری توزیع نمی‌شوند، بلکه در برخی از محله‌های شهری امکان وقوع آنها و لذا نرخهای آن بیشتر است. مطالعات نشان می‌دهند محله هرندی (دروازه غار سابق) شهر تهران یکی از این محله‌های جرم‌خیز است به‌گونه‌ای که اشکال

1. Beall and Fox

مختلفی از جرائم به میزان قابل توجهی در این محله رخ می دهند (فرجیها و صادقی، ۲۰۱۷، پروین و دیگران، ۲۰۱۶؛ پروین و درویش فرد، ۲۰۱۵؛ ارشد و درویش فرد، ۲۰۱۴؛ قادری، ۲۰۱۵، زنگی آبادی و دیگران، ۲۰۱۵). حال پرسشی که قابل طرح است این است که در سطح محله هرندی چه عوامل و سازوکارهایی علی در میان هستند که منجر به جرم خیز شدن این محله شده است؟ لذا با توجه به مسئله و پرسش پژوهش هدف این پژوهش بررسی چرخه تولید و بازتولید وقوع جرم در محله هرندی و بررسی عوامل، فرایندها و سازوکارهای علی این پدیده است. با بررسی این موارد فهم دقیقی از جرم خیز شدن محله هرندی به عمل خواهد آمد. همچنین پرداختن به جرم در سطح محله با توجه به اینکه امروزه برنامه های مدیریت شهری و پیشگیری از جرم محله محور شده اند بیشتر حائز اهمیت است، لذا بررسی و فهم عوامل مؤثر بر جرم خیز شدن محله هرندی به برنامه های پیشگیری از جرم در سطح محله کمک می کند.

رویکردهای نظری به محله جرم خیز

بررسی ادبیات حوزه محله جرم خیز نشان می دهد که پژوهشگران چهار بعد اساسی را از یکدیگر متمایز دانسته اند که بر جرم در سطح محله تأثیر می گذارد. این چهار بعد عبارتند از: ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و محیطی. در بعد اجتماعی سه رویکرد نظری «بی سازه‌مانی اجتماعی»، «سرمایه اجتماعی» و «کارآمدی جمعی» به بررسی محله جرم خیز پرداخته اند. براساس رویکرد بی سازه‌مانی اجتماعی ویژگی ساختاری محله‌ها مانند «فقر»، «ناپایداری مسکونی»، «ناهمگنی قومی/نژادی» و «تراکم جمعیت بالا» با تضعیف ظرفیت «خودتنظیمی»^۱ آنها باعث افزایش جرم خیزی آنها می شوند. در ارتباط با فقر می توان گفت بسیاری از تشکیلاتی که ساکنان می توانند برای مقابله با مسائل محله از جمله جرم ایجاد کنند نیازمند

1. Self-regulation

منابع مالی است که ساکنان محله‌ها فقیر فاقد چنین منابعی هستند. محله‌هایی با ناپایداری مسکونی زیاد به واسطه جابه‌جایی جمعیتی، تضعیف تعاملات و روابط اجتماعی، اختلال در پرورش شبکه‌های رسمی و غیررسمی به‌ویژه شبکه‌های تبادل اطلاعات و درجه بین‌نسلی بین بزرگسالان و بچه‌ها، دل‌بستگی اندک و عدم سرمایه‌گذاری در محله باعث تضعیف کنترل‌های اجتماعی می‌شوند (بوریسک و گرازمیک، ۱۹۹۳؛ سامپسون، ۲۰۰۶). همچنین ناپایداری مسکونی به واسطه تضعیف کنترل‌ها می‌تواند باعث اختلال در اجتماعی شدن ساکنان محله شود. ناهمگنی قومی باعث می‌شود گروه‌ها قومی از هم دیگر منزوی شوند که به‌نوبه خود باعث محدودیت‌های بر سر راه تعاملات آنان می‌شود که می‌توانست ارزشها و اهداف مشترک را در میان آنان تقویت کند. ناهمگنی مانع ارتباط و لذا تلاش برای حل مسائل مشترک و دستیابی به اهداف مشترک می‌شود. تراکم جمعیت بالا نیز باعث می‌شود افراد زیادی در محله حضور داشته باشند و به‌نوبه خود باعث می‌شود تعامل و روابط اجتماعی در بین ساکنان شکل نگیرد، لذا گمنامی در محله را افزایش می‌دهد (شاو و مکی، ۱۹۴۲؛ کرونهاوزر، ۱۹۷۸، بوریسک و گرازمیک، ۱۹۹۳؛ سامپسون، ۲۰۰۶). ویژگی‌های ساختاری محله از طریق بی‌سازمانی اجتماعی منجر به افزایش جرائم می‌شود. بی‌سازمانی اجتماعی «به ناتوانی [اجتماع] برای تحقق ارزشهای مشترک» اشاره می‌کند (کرونهاوزر، ۱۹۷۸). سازمان اجتماعی به توانایی اجتماعات محلی برای حل مسائلی که به‌طور مشترک تجربه می‌شوند اشاره می‌کند. سازمان اجتماعی ظرفیت کنترل اجتماعی غیررسمی را افزایش می‌دهد که نشان‌دهنده ظرفیت ساکنان محله برای تنظیم خودشان از طریق فرایندهای غیررسمی و رسمی است (بوریسک، ۱۹۸۸). نظریه پردازان بی‌سازمانی اجتماعی معتقدند که محله‌های که سرمایه اجتماعی‌شان را از دست داده‌اند کمتر احتمال دارد به توافق هنجاری برسند و بعید

1. Shaw and McKay
2. Kornhauser
3. Bursik and Grasmick

به نظر می‌رسد بتوانند کنترل اجتماعی را اعمال کنند (بوریسک، ۱۹۹۹). در حالی که دیگران استدلال کرده‌اند فقدان سرمایه اجتماعی یکی از ویژگیهای اصلی اجتماعات بی‌سازمان است (پاتنام، ۲۰۰۱؛ کلمن، ۲۰۱۱).

در سالهای اخیر، محققان نشان داده‌اند که شاید شبکه‌های اجتماعی از روابط به‌تنهایی برای انجام کارکرد کنترل اجتماعی کافی نباشند به گفته آنان، آنچه نادیده گرفته شده عامل کلیدی کنش هدفمند است، این که چگونه روابط فعال و منابع بسیج شده تا کنترل اجتماعی اعمال شود (سامپسون و مورینوف، ۱۹۹۷؛ پاتیلو، ۱۹۹۸؛ کوربین و ویتزر، ۲۰۰۳؛ براونینگ و دیگران، ۲۰۰۴، ونکتش و ونکتش، ۲۰۰۹). سامپسون و دیگران با استفاده از مفهوم «کارآمدی جمعی»^۸ به این مسئله می‌پردازند. آنان کارآمدی جمعی را به‌مثابه «پیوند اعتماد متقابل و تمایل برای مداخله جهت خیر عمومی» تعریف می‌کنند (سامپسون و مورینوف، ۱۹۹۷). کارآمدی جمعی ماهیت روابط و شبکه‌های اجتماعی را به‌جای حضور یا غیاب آنها برجسته می‌کند (وارنر و روانتری، ۱۹۹۷). مفهوم کارآمدی جمعی دو سازوکار اساسی را در برمی‌گیرد: «همبندی اجتماعی»^{۱۰} و «تمایلات به اشتراک گذاشته شده برای مداخله و کنترل». در این معنا کارآمدی جمعی به نظامی از ارزشهای یکپارچه اشاره دارد که بر اعتماد و حمایت متقابل در محله‌ها تأکید دارد. ساکنانی که به هم اعتماد و باهم همبستگی متقابل دارند احتمالاً برای خیر عمومی محله مداخله می‌کنند و این نوعی کنترل اجتماعی غیررسمی است. در واقع، بعید است شخصی در محدود محله‌ای مداخله کند که در آن قواعد مبهم هستند و مردم به هم دیگر بی‌اعتماد هستند یا از هم ترس دارند (سامپسون، ۲۰۰۶).

1. Putnam

4. Pattillo

7. Venkatesh and Venkatesh

10. Social cohesion

2. Coleman

5. Kubrin and Weitzer

8. collective efficacy

3. Sampson and Morenoff

6. Browning

9. Warner and Rountree

در بعد فرهنگی نظریه‌های «بی‌سازمانی فرهنگی»^۱ و «فرهنگ ضعیف»^۲ به بررسی جرم در سطح محله پرداخته‌اند. براساس این نظریه‌ها قدرت فرهنگ در محله‌ها تحت تأثیر آرایشهای ساختاری آنها به‌ویژه فقر و ناپایداری مسکونی است. فقر در اجتماعات بر میزان ارزشهای مرسوم که در زندگی روزمره ساکنان حضور دارد و سطحی که آن ارزشها در بخشی از اجتماع قابل مشاهده باشند تأثیر می‌گذارند. ناپایداری مسکونی نیز منجر به فروپاشی تداوم شبکه‌های دوستیها و آشنایی می‌شود و باعث می‌شود که ادراک پایدار از ارزشها صورت نگیرد. هنگامی که شرایط ساختاری اجتماع به ارزشهای متداول که توسط نهادهای اجتماع حمایت می‌شوند اجازه نمی‌دهد که حضورداشته باشند و در اجتماع قابل رویت باشند، ساکنان درباره آن مقداری که همسایگان ارزشهای مرسوم را به اشتراک می‌گذارند مردد می‌شوند، لذا فقدان احساس و ادراکی روشن از حمایت برای رفتارهای مورد انتظار و مورد تقاضا در راستای این ارزشها نیست. فرهنگ محله به میزانی ضعیف می‌شود که ساکنان درک نمی‌کنند که همسایگانشان ارزشهای مرسوم را حفظ می‌کنند. فرهنگ ضعیف نمی‌تواند مبنایی برای کنترل اجتماعی باشد (کرونهاوزر، ۱۹۷۸؛ وارنر^۳، ۲۰۰۳، وارنر و بورچفیلد^۴، ۲۰۱۱).

یکی از عناصر فرهنگی که در محله بر جرم تأثیر می‌گذارد چارچوب فرهنگی «بدبینی قانونی»^۵ است و «به جهت‌گیری فرهنگی اشاره دارد که قانون و نمایندگان اجرای آن، مانند پلیس و دادگاه، به‌مثابه غیرقانونی، بی‌پاسخ و بد تجهیز شده برای حفظ امنیت عمومی دیده می‌شوند». بدبینی قانونی محصول دو عامل مرتبط باهم است: ۱. شرایط ساختاری محله و ۲. تغییرات بین محله‌ای در فعالیتهای پلیس و تعامل ساکنین با پلیس. از آنجاکه محله‌ها محروم به دلیل انزوایی اجتماعی و فرصتهای محدود مانع تحرک رو به بالای ساکنین می‌شود،

1. cultural disorganization
4. Warner and Burchfield

2. cultural attenuation
5. Legal cynicism

3. Warner

چنین محرومیتی باعث بدبینی نسبت به نهادهای اجتماعی می‌شود. منبع دوم بدبینی قانونی اعمال سیستم عدالت کیفری، به‌خصوص عوامل اجرایی قانون است. بدبینی به قانون ناشی از رفتار پلیس، به‌ویژه رفتار آزاردهنده و کنترل جرم ناکافی و بی‌اثر است. بدبینی از طریق تعامل اجتماعی تبدیل به فرهنگ می‌شود، یعنی ادراک افراد مبتنی بر تجربه از طریق فرایندی جمعی تحکیم می‌شود که به‌موجب آن ساکنان معانی مشترکی را از رفتار و کارایی قانون برای تضمین امنیتشان توسعه می‌دهند. همچنین بدبینی از طریق دریچه‌های بین‌نسلی نیز انتقال می‌یابد. نتیجه بدبینی قانونی محدودیت است، بدین‌صورت بدبینی انتخابها را برای حل شکایتها و محافظت از خود محدود می‌کند. در مواجهه با چنین محدودیتهایی افراد ممکن است از تواناییهای خود برای اعمال کنترل استفاده کنند که می‌تواند منجر به افزایش جرم شود (کیرک و پاپکریستوس^۱، ۲۰۱۱: ۱۱۹۷).

در بعد اقتصادی بر عواملی تأکید شده است که باعث «فقر متمرکز شده»^۲ می‌شوند که به‌نوبه خود باعث تضعیف ظرفیت خود-تنظیمی محله‌ها و لذا افزایش زمینه‌های جرم می‌شوند. یکی از عوامل اساسی در این بعد نابرابری به‌ویژه نابرابری فضایی است. نابرابری فضایی عبارت است از «توزیع نابرابر فرصتها و مواضع اجتماعی در فضا» نابرابری فضایی «در رابطه با سایر نابرابریها موجبات تراکم جغرافیایی فقر را فراهم می‌سازد» (چلبی، ۲۰۱۲: ۲۰۱-۲). یا نابرابری فضایی به‌واسطه ایجاد پیوستار غنی و فقیر در کلان‌شهرها منجر به تراکم جغرافیایی فقر در برخی از فضاها می‌شود که در نهایت منجر به «شکل‌گیری فضاها آسیب‌زا» می‌شوند (پیران، ۲۰۱۷). تحت تأثیر نابرابریها و جدایی‌گزینی اسکان در شهرها به‌ویژه کلان‌شهرها محله‌هایی به‌وجود می‌آیند که به‌اصطلاح از آنها با عنوان محله‌های با فقر متمرکز شده یاد شده است. در این محله‌ها ساکنان فقیری زندگی می‌کنند که علاوه بر

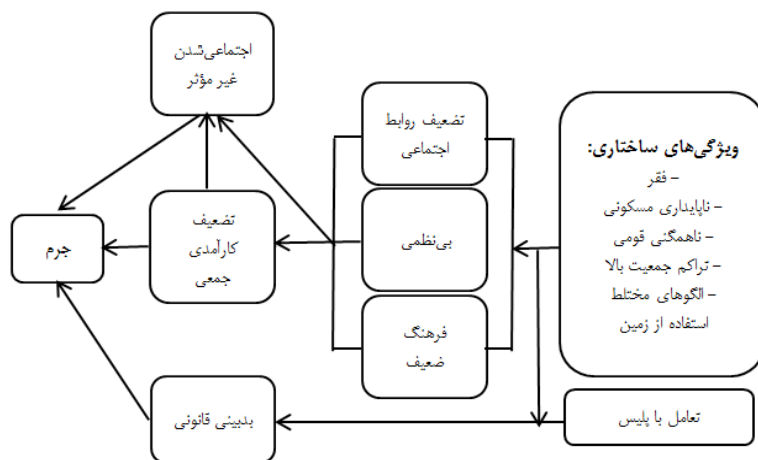
1. Kirk and Papachristos
2. Concentrated poverty

مسائل خودشان که ناشی از فقر است با سایر مسائل محله که آنها نیز ناشی از فقر هستند دست‌وپنجه نرم می‌کنند (ویلسون^۱، ۲۰۱۲).

در بعد محیطی به این موضوع پرداخته شده است که چگونه ویژگیهای کالبدی محله، الگوهای استفاده از زمین و فعالیتهای در جریان بر جرم‌خیز شدن محله تأثیر می‌گذارند. از نظر ویکستروم نوع فعالیتهایی که در شهر دنبال می‌شوند و ترکیب اجتماعی افراد در مکان و زمان با هر کدام از موارد زیر رابطه دارد: الف) در دسترس بودن اهداف جنایی مناسب، حضور مجرمان برانگیخته و حضور کنترل اجتماعی مستقیم (محافظان توانا) و ب) وقوع مواجهه که باعث تحریک اصطکاک در نظم محلی و عمومی می‌شود. همچنین ویکستروم بین ساختار شهر (به‌ویژه مسکن‌سازی) و نرخهای جرم منطقه، دو اثر عمده را در نظر می‌گیرد: نخست، مسکن و مجرمین باهم رابطه دارند زیرا گروههای اجتماعی که تمایل بیشتری به جرم دارند در انواع خاصی از مسکنها حضور دارند. دوم، مسکن به‌تنهایی می‌تواند بر ساکنان برای ارتکاب جرم تأثیر بگذارد، زیرا شرایط مسکن هم برای زندگی اجتماعی و هم کنترل اجتماعی محله (اثر زمینه‌ای) اهمیت دارد. این اثر می‌تواند به دو شکل زیر باشد: الف) تأثیر موقعیتی بر تمایل به ارتکاب جرم و ب) تأثیر طولانی‌مدت در رشد شخصیت فردی ساکنان و سبک زندگی که تمایل به جرم را تقویت می‌کند-نحوه اجتماعی شدن (ویکستروم^۲، ۱۹۹۰). همچنین چگونگی الگوهای استفاده از زمین و توزیع بوم‌شناختی فعالیتهای معمول روزمره بر جرم اثرگذار است. ویکستروم و سامپسون به فعالیتهای روزمره که به لحاظ بوم‌شناختی ساختاریافته‌اند به‌مثابه «تنظیمات رفتار»^۳ اشاره می‌کنند، فعالیتهای مانند محل مدارس، ترکیب مسکونی یا استفاده تجاری از زمین، گره‌های حمل‌ونقل عمومی و جریان زیاد بازدیدکنندگان

1. Wilson
2. Wikström
3. Behavior settings

(ویکستروم و سامپسون، ۲۰۰۳). «بی‌نظمیها»^۱ نیز می‌توانند در محله زمینه را برای جرم فراهم کنند. بی‌نظمی نشانه‌ای است از اینکه هیچ‌کس مراقب محله نیست و می‌تواند منجر به ترس از جرم، عقب‌نشینی از فضاهای عمومی، درهم‌شکسته شدن کنترل‌های اجتماعی و جرائم جدی‌تر شود. اگر به بی‌نظمی رسیدگی نشود می‌تواند منجر به ترس از جرم شود. افزایش ترس باعث می‌شود شهروندان از فضاهای عمومی استفاده نکنند و از اتخاذ اقدامات محافظتی مختلف صرف‌نظر کنند. لذا کنترل اجتماعی غیررسمی که توسط ساکنان اجتماع، صاحبان کسب‌وکار و سایر محافظان محله اعمال می‌شود کاهش می‌یابد. فروپاشی کنترل‌های اجتماعی در ترکیب با بی‌نظمی به‌نوبه خود زمینه را برای جرائم جدی فراهم می‌آورند (ویلسون و کلینگ،^۲ ۱۹۸۲) در نمودار زیر عوامل و سازوکارهای علی که در بخش‌های قبل مرور شدند ادغام شده‌اند و نمودار نشان می‌دهد که یک محله چگونه می‌تواند جرم‌خیز شود:

شکل (۱) مدل نظری چندسطحی و چندبعدی مبنی بر عوامل و سازوکارهای مؤثر بر محله جرم‌خیز

1. Disorders
2. Wilson and Kelling

مدل ادعا می‌کند ویژگیهای ساختاری محله منجر به اختلال در روابط و شبکه‌های محلی می‌شوند. همان‌طور که گفته شد محله‌های با شرایط ساختار نامطلوب جابه‌جایی جمعیتی زیادی دارند. این جابه‌جاییها باعث می‌شود ساکنان کمتر روابط و شبکه‌های محلی را توسعه دهند، کمتر به محله احساس دل‌بستگی و تعلق کنند و کمتر در محله سرمایه‌گذاری کنند و مراقب محله باشند (سامپسون، ۲۰۰۶). همچنین در این محله‌ها ساکنان کمتر ادراک می‌کنند که دیگران به ارزشهای اجتماعی پایبند هستند. در این شرایط قدرت فرهنگ در محله ضعیف می‌شود و نمی‌تواند مبنایی را برای کارآمدی جمعی در سطح محله فراهم آورد (وارنر، ۲۰۰۳). بی‌نظمی نیز محصول ویژگیهای ساختاری محله و کارآمدی جمعی است، چراکه تحت این ویژگیها، ساکنان منابع اقتصادی-اجتماعی کافی برای مقابله با آنها را ندارند (سامپسون، ۲۰۱۲).

همچنین در برخی از محله‌های فقیر اشکال مختلفی از فعالیتهای روزمره حضور دارد که منجر به تضعیف کارآمدی جمعی ساکنان می‌شود. بسیاری از فعالیتهای از سیر تاریخی شکل‌گیری این محله‌ها جدا نیستند. در این محله‌ها در طول شکل‌گیری‌شان در کنار مراکز صنعتی و تجاری شکل‌گرفته‌اند که اشکال مختلفی از الگوهای کاربری زمین (پهنه‌های مختلط) و فعالیتهای در آنها حضور دارد. این الگوها و فعالیتهای منجر به جذب بازدیدکنندگان از سایر محله‌ها می‌شود که باعث اختلال در ظرفیت خود-تنظیمی محله‌ها می‌شوند. در این محله‌ها حجم زیادی از مردم فضای بزرگی از اهداف مناسب را برای مجرمان برانگیخته فراهم می‌کنند. همچنین زمینه تنش را فراهم می‌کنند (برآیی خواص) که می‌تواند منجر به شکل‌گیری برخی از جرائم خشونت‌های بین فردی شوند (سامپسون، ۲۰۰۶).

درنهایت دو سازوکار مؤثر که تحت تأثیر شرایط ساختاری محله روابط اجتماعی و شبکه‌های محلی، قدرت فرهنگ و بی‌نظمی هستند عبارت‌اند از کارآمدی جمعی و اجتماعی شدن. این دو سازوکار باهم رابطه دارند و علل نزدیک جرم در محله هستند. کارآمدی جمعی نوعی

کنش جمعی است که روابط اجتماعی را علیه جرم فعال می‌کند. در شرایطی که در محله روابط اجتماعی شکل نگرفته یا تضعیف شده باشد و اشکالی مختلفی از بی‌نظمیها وجود داشته باشند ساکنان درک نمی‌کنند که دیگران به ارزشهای اجتماعی پایبند هستند، از همدیگر ترس دارند و به همدیگر اعتماد نمی‌کنند که در امور محله مداخله کنند. سازوکاری دیگر که بر جرم به صورت مستقیم تأثیر می‌گذارد اجتماعی شدن غیر مؤثر است. اجتماعی شدن مؤثر فرایندی است که در آن افراد جامعه ارزشهای متعارف جامعه را درونی می‌کنند. اجتماعی شدن مؤثر تحت تأثیر زمینه‌های خانواده، مدرسه، همسالان و محله است. در محله‌هایی که ساختار نامطلوب دارد نوجوانان سنتهای جرائم را از گروههای مجرم بزرگسال یاد می‌گیرند (شاور و مکی، ۱۹۴۲). در محله‌های فقیر کودکان و نوجوانان بیشتر در بیرون از منزل اجتماعی می‌شوند و این نوع اجتماعی شدن بیشترین خطر را برای مشارکت در جرم دارند. در این شرایط مهارتهای کودکان و نوجوانان به خوبی رشد نمی‌کند و اصول اخلاقی و خود-کنترلی در آنها به صورت ضعیف شکل می‌گیرد. نظریه‌های کنترل اجتماعی و کارآمدی جمعی نیز به نظارت و مراقبت از کودکان و نوجوانان اشاره می‌کنند. نظارت اجتماعی می‌تواند باعث پیشگیری از رفتارهای مجرمانه و مراقبت می‌تواند منجر به درونی کردن ارزشهای متعارف شود. لذا اجتماعی شدن غیررسمی می‌تواند منجر به مشارکت بیشتر در فعالیتهای مجرمانه شود (سامپسون و ویکستروم، ۲۰۰۳). مسیر دیگری که مدل پیشنهاد می‌کند می‌تواند منجر به جرم در محله شود سازوکار بدبینی قانونی است که در بالا راجع به آن توضیح داده شد.

روش

با تکیه بر مسئله این پژوهش یعنی اینکه چرا محله هرنندی جرم خیز شده است روش پژوهش در مطالعه پیش رو «موردپژوهی» است. یکی از مزایای موردپژوهی امکان استفاده از منابع مختلف، گردآوری و تولید داده‌ها اعم از کیفی و کمی است (یین، ۲۰۱۴) در این پژوهش نیز از متون،

گزارشهای آرشیوی، پیمایش، مصاحبه و مشاهده مستقیم استفاده شده است. همچنین به تناوب و با توجه به مفاهیم پژوهش و مدل نظری از شیوه‌های گردآوری یا تولید داده‌ها استفاده شده است و در نهایت با ترکیب مناسب این داده‌ها همراه با تحلیلهای درون موردی شواهد معتبری برای پاسخ‌گویی به پرسش پژوهش تولید و جمع‌آوری شده است. همان‌گونه که گفته شد داده‌های پژوهش از چند منبع مختلف گردآوری شده است. نخست، از داده‌های ثانویه مرکز آمار ایران برای بررسی برخی از ویژگیهای ساختاری محله مانند فقر و ناپایداری مسکونی استفاده شده است. دوم، به‌منظور بررسی برخی از عوامل و سازوکارهای علی محله مانند ناهمگنی قومی، روابط اجتماعی، قدرت فرهنگ، بی‌نظمیها، بدبینی قانونی، کارآمدی جمعی و نحوه اجتماعی شدن و برونداد محله یعنی جرم پیمایشی در محله انجام شد. حجم نمونه در این پیمایش براساس فرمول کوکران ۳۷۰ نفر بود و داده‌ها براساس روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و تصادفی جمع‌آوری شدند. سوم، از اسناد و پژوهشهای این حوزه به‌منظور فهم بیشتر عوامل مؤثر بر جرم‌خیزگشتن محله استفاده شده است، در نهایت با استفاده از فن مشاهده مشارکتی و استفاده از راهنمای مشاهده، برخی دیگر از داده‌های برای فهم عوامل و سازوکارهای علی تولید شده است.

اعتبار و پایایی ابزار سنجش: در این پژوهش برای بررسی اعتبار ابزار سنجش از اعتبار صوری و اعتبار سازه استفاده شده است. نخست اینکه بسیاری از سنجش‌های از پژوهشهای پیشین (بوریسک و گرازمیک، ۱۹۹۳؛ وارنر، ۲۰۰۳؛ بوگس و هیپ^۱، ۲۰۱۰؛ ایسلند و هرناندز، ۲۰۱۷^۲ و غیره) استخراج شده‌اند و سپس به تأیید محققان رسیده است. در جدول (۱) نیز شواهد اعتبار سازه‌ای (تحلیل عامل) و پایایی (ضریب آلفای کرونباخ) برای هر یک از شاخصهای پژوهش گزارش شده است. همان‌گونه که شواهد نشان می‌دهد همه مقیاسهای پژوهش از اعتبار و پایایی مناسبی برخوردار هستند.

1. Bogges and Hipp

2. Iceland and Hernandez

جدول (۱) اعتبار و پایایی مقیاسهای پژوهش

ردیف	شاخص	KMO	Bartlett's Test	Sig
۱	جرم	۰/۸۴	۱۳۸۴۵/۳۷۴	۰/۸۱
۲	روابط اجتماعی	۰/۶۹	۴۲۱۴/۶۸۵	۰/۶۸
۳	فرهنگ ضعیف	۰/۷۴	۷۸۴۵/۳۷۴	۰/۷۳
۴	کارآمدی جمعی	۰/۶۹	۴۱۰۵/۱۸۹	۰/۷۰
۵	بی‌نظمی	۰/۸۳	۱۳۵۸۹۲/۱۸۵	۰/۸۱
۶	بدبینی قانونی	۰/۷۵	۷۹۱۲۵/۲۵۱	۰/۷۲
۷	اجتماعی شدن به شیوه مؤثر	۰/۷۸	۱۲۳۵۱/۳۲۸	۰/۷۵

یافته‌ها

معرفی محله

محله هرنندی در منطقه ۱۲ شهر تهران از شمال به خیابان مولوی، از جنوب به خیابان شوش، از غرب به خیابان خیام و از شرق به خیابان ری محدود می‌شود. محله جزو هسته تاریخی شهر تهران است که زمان شکل‌گیری آن به دوره ناصرالدین‌شاه برمی‌گردد. این محله در دوره قاجار در جنوب شهر تهران قرار داشت و جزو محله‌های فقیر بود به گونه‌ای که مهاجران در آن سکنی گزیده بودند (اتحادیه، ۲۰۱۶). تغییرات این محله را می‌توان چنین پیگیری کرد: دوره اول (تا ۱۲۷۰ ش): ۱. کوره‌پزخانه در محله، ۲. وجود حصار و دروازه‌ها، ۳. تفکیک بخشی از زمینهای بایر و ساخت خانه‌های مسکونی در آنها. دوره دوم (تا ۱۳۰۹): ۱. تبدیل یخچالها و بخشهایی از محوطه کوره‌های آجرپزی به لبه شمال غربی به محله‌های مسکونی و تبدیل محوطه کوره‌های قسمت شرقی به زمینهای بایر، ۲. تخریب دروازه‌ها و

حصار، از بین رفتن میدان امین‌السلطان و دوپاره‌شدن محله به‌ویژه در بخش شمالی. دوره سوم (۱۳۳۵-۱۰۳۹): ۱. جابه‌جایی کامل کوره‌پزخانه‌ها و تبدیل آنها به بافت مسکونی، انبار و زمین بایر، ۲. تکمیل شدن خیابانهای تازه احداث در پیرامون، ۳. ساخت بناهای عمومی مانند زایشگاه فرح، بنگاه خیریه اشرف و شهرداری و کلانتری در محل قبرستان کهنه. دوره چهارم (۱۳۳۵ تا ۱۳۵۸): ۱. ساخت پارک خواجه‌ی کرمانی و ورزشگاه در جنوب محله، ۲. شروع تخریب بافت بخشهای میانی. دوره پنجم (۱۳۷۴-۱۳۵۸). ۱. تملک و تخریب بخشهای زیادی از بخشهای جنوبی محله و تبدیل آنها به پارک هرنندی. دوره ششم (۱۳۷۴ تا ۱۳۸۵) شروع به ساخت مجموعه پارکینگ و پرده فروشها در شمال شرقی محله و ۲ تغییرات اندک در پیرامون پارکها برای تعیین حد معین آنها (مهندسان مشاور باوند، ۲۰۰۷).

ویژگیهای ساختاری محله

۱. جمعیت: براساس سرشماری سال ۱۳۹۵ جمعیت محله برابر با ۲۹۳۷۴ نفر است که ۱۵۷۷۳ نفر مرد و ۱۳۶۰۱ نفر زن هستند. همچنین براساس سرشماری همین سال تعداد مهاجران محله برابر با ۲۱۷۷ نفر است. نکته قابل توجه، تغییرات جمعیتی این محله در طول چند دهه گذشته است. تغییرات جمعیتی این محله را می‌توان از تغییرات جمعیتی منطقه ۱۲ برآورد کرد. شواهد نشان می‌دهد نرخ رشد جمعیت منطقه ۱۲ شهر تهران از سال ۱۳۵۵ تا سال ۱۳۷۵ منفی و از سال ۱۳۸۵ به بعد مثبت بوده است. این تغییرات جمعیتی منطبق خاصی داشته و یکی از عوامل اصلی زوال حیات اجتماعی بسیاری از محله‌های منطقه ۱۲ به‌ویژه محله هرنندی بوده است، به‌گونه‌ای که پس از خرابیهای سه دهه اول بعد از انقلاب در این منطقه ساکنان بومی از این منطقه مهاجرت نمودند و در دهه‌های بعد فقرای شهری، مهاجرین، خانوارهای تک‌نفره، کارگران مجرد، گروههای اقلیت قومی و افراد کچرو به این منطقه به‌ویژه به محله هرنندی و بازار مهاجرت کرده‌اند (مهندسان مشاور باوند، ۲۰۰۴).

در بعد جمعیتی سه عامل تغییرات جمعیتی و مهاجرت - مهاجرت ساکنان بومی از محله و جایگزین شدن آنان توسط گروههای دیگر - تراکم جمعیت و غلبه جمعیت مردان نقش قابل توجهی در اختلال این حوزه داشته است.

۲. قومیت: براساس تحلیل یافته‌های حاصل از شواهد برگرفته از محله ۲۷ درصد ساکنان محله فارس، ۲۵/۱ درصد ترک، ۱۸/۴ درصد لر، ۱۶/۸ درصد افغانستانی، ۶/۲ مازنی و گیلک و ۵/۴ درصد کرد هستند. در مواردی برخی از گروههای قومی در زیر بخشهایی از محله اسکان گزیده‌اند که همین امر منجر به انزوا آنها و محدودیت بر سر راه تعاملشان شده است. در محله هرنندی به دلیل اینکه برخی از قومیتها به ارزشها متعارف پایبند نیستند منجر به تضاد بین آنان شده است. برای مثال تضادی که ساکنان بومی محله با به اصلاح «کولیا یا غربتی» دارند یا تضادی بین «قدیمیها و جدیدها». این تضادها گاهی اوقات خود را به شکل برخی از جرائم نشان می‌دهد که در بخش یافته‌های جرم به آن پرداخته شده است.

۳. فقر: برای مطالعه فقر در محله از ترکیب چند شاخص استفاده شد که در ادامه یافته‌های آنها گزارش می‌شود:

شغل: یافته‌ها نشان داد شغل ۴۳/۰ درصد از سرپرستان خانوار محله آزاد، ۲۱/۴ درصد کارگر، ۵/۴ درصد کارمند، ۴/۹ درصد بازنشسته، ۴/۶ درصد بیکار، ۲/۴ درصد تحت پوشش نهادهای حمایتی، ۲/۲ درصد خانه‌دار، ۱/۴ درصد نظامی، ۶/۵ درصد سایر^۲ و ۸/۴ درصد شغل خود را مشخص نکرده‌اند. همچنین یافته‌های مرکز آمار نشان می‌دهد نرخ اشتغال مردان برابر با ۹۳/۷۷ درصد است.

تحصیلات: براساس داده‌های سال ۹۵ مرکز آمار ۸۱/۵ درصد از ساکنان این محله باسواد و ۱۹/۵ درصد بی‌سواد هستند. میزان باسوادی در میان مردان ۸۴/۴۴ درصد و برای زنان ۷۸/۰۹

۱. مشاغلی مانند نگهداری، سبزی پاک‌کنی، رفتگری، نظافت منزل و نگهداری از سالمند جزو مشاغل کارگری به حساب آمده است.

۲. این دسته از مشاغل به مشاغلی مانند زباله گردی، دست‌فروشی، مواد فروشی، تکدی‌گری و مانند اینها اشاره می‌کند.

درصد است که از میانگین کشوری کمتر است به‌گونه‌ای که میانگین نرخ تحصیلات کشوری در سال ۱۳۹۵ برای مردان ۹۱ درصد و برای زنان ۸۴.۲ درصد است. یافته‌های میدانی نیز نشان داد میانگین تحصیلات سرپرستان خانوار به ترتیب مردان و زنان برابر با ۶/۷۸ و ۶/۰۳ سال بود. درآمد و هزینه خانوار: میانگین درآمد و هزینه ماهیانه خانوارها برابر با ۲۳۵۸۹۰۰ و ۲۱۱۷۰۰۰ تومان بود.

جمعیت زنان سرپرست خانوار: یافته‌های میدانی نشان داد ۰/۷۸ درصد از خانوارها مرد سرپرست و ۱۱/۱ درصد زن سرپرست هستند. همچنین شواهد مرکز آمار برای سال ۹۵ نشان می‌دهد تعداد زنان دارای همسر برابر با ۷۱۵۴ نفر (۸۴/۳۳) و تعداد زنان بی‌همسر بر اثر فوت یا طلاق نیز برابر با ۱۳۲۹ نفر (۱۵/۶۶) درصد است.

خانوارهای تحت پوشش نهادهای حمایتی (کمیتة امداد و بهزیستی): ۱۰/۳ درصد از خانوارها تحت پوشش نهادهای حمایتی هستند.

میانگین متراژ واحد مسکونی و زمین ساختمان: براساس شواهد میدانی میانگین متراژ واحد مسکونی و زمین ساختمان خانوارهای محله هرنندی به ترتیب برابر با ۶۵/۱۴ و ۹۷/۰۱ متر است. همچنین براساس یافته‌های مرکز آمار ایران ۲۷/۴۸ درصد از مساحت ساختمانهای محله هرنندی کمتر از ۵۰ متر، ۴۰/۴۶ درصد بین ۵۱ الی ۷۵ متر است، یعنی حدود ۶۸ درصد از واحدهای محله ریزدانه هستند.

از یافته‌های شاخصهای بالا می‌توان فقر متمرکز شده را در محله استنتاج کرد. چراکه بیشتر مشاغل سرپرست خانوارها از مشاغل با منزلت اجتماعی و اقتصادی پایین است، حدود ۲۰ درصد سرپرست خانوارها بی‌سواد و میانگین تحصیلات آنان حدود ۶ کلاس است، میانگین درآمد آنان پایین‌تر از خط فقر است^۱، حدود ۱۱ درصد از خانوارها زن سرپرست هستند، ده

۱. بر اساس گزارش مرکز پژوهشهای مجلس (۱۳۹۷) خط فقر در ایران در سال ۱۳۹۵ برای یک خانوار چهارنفره ۲۰۷۶۰۰۰ تومان بود و شهریور سال ۹۷ برابر با ۲۸۵۰۰۰۰ تومان بوده. بدون شک این رقم برای سال ۱۳۹۸ بعد از تحریمهای اقتصادی و نرخ تورم ۳۴/۲ درصد (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۸) بسیار بالاتر است.

درصد از خانوارهای تحت پوشش نهادهای حمایتی اند و براساس شاخص مرکز آمار میانگین متر از ساختمانهای این محله برابر ۵۴/۰۹ متر است. همچنین براساس گزارش مهندسان مشاور باوند «توان اقتصادی برخی خانوارها [در محله]، به ویژه خانوارهای دارای سرپرست زن، به قدری پایین است که آنها از پرداخت اجاره‌های بالنسبه پایین اتاقهای خود نیز عاجزند» (مهندسان مشاور باوند، ۲۰۰۷). در ادبیات نظری شرح داده شد تشکیلات مبارزه با جرم نیازمند منابع مالی است. به دلیل فقر برخی از ساکنان از شیوه‌های دیگر برای محافظت از منزل خود در برابر سرقت استفاده کرده بودند، برای مثال قرار دادن شیشه‌های خردشده بر روی دیوارهای منازل یا استفاده از حیواناتی مانند سگ که منجر به تنشهای در بین همسایگان شده بود.

۴. ناپایداری مسکونی: به طور میانگین پاسخگویان ۱۴/۴۲ سال در محله سکنی گزیده بودند که ۵۱/۱ درصد از آنان کمتر از ۴ سال بود. همچنین شواهد شاخص مالکیت منزل نشان داد ۵۶/۴ درصد از خانوارها مالک واحد مسکونی و ۴۴/۶ درصد مستأجر بودند. یافته‌های مرکز آمار برای سال ۹۵ نشان می‌دهد ۳۳/۷ درصد از خانوارها در این محله مالک واحد مسکونی، ۵۸/۳۱ درصد مستأجر و ۷/۷۳ درصد سایر هستند. همه این شواهد حاکی از این است که محله هرندی به لحاظ مسکونی بسیار ناپایدار است.

۵. الگوهای استفاده از زمین: همان‌گونه که شواهد جدول (۲) نشان می‌دهد تنها ۳۰/۰ درصد از الگوهای استفاده از زمین در منطقه ۱۲ شهر تهران مسکونی است و بیش از ۸۰ درصد کارکردهای تجاری، اداری حکومتی، کارگاهی و انبار و بیش از ۵۰ درصد کارکردهای فرهنگی مذهبی و گردشگری و پذیرایی، کارکرد فرامنطقه‌ای دارند. همین امر باعث جذب زیاد بازدیدکنندگان از این منطقه می‌شود به گونه‌ای که جمعیت روزانه نسبت به شبانه حدود ۴ برابر است (مهندسان مشاور باوند، ۲۰۰۴). فعالیتهای که در محله هرندی جریان دارد جدای از این منطقه نیست. بخشی از فعالیتهای بازار به داخل محله رسوخ کرده است (بخش صاحب‌جمع) و فعالیتهای که در چهار خیابان اطراف محله یعنی مولوی، خیام، شوش و ری

وجود دارد همه کارکرد فرامحله‌ای دارند، به‌گونه‌ای که در خیابان مولوی و صاحب‌جمع فروشگاههای بزرگ فروش مواد غذایی و شویند، مغازه‌های کارتن فروشی و پلاستیک فروشیهای عمده، در خیابان خیام بورس عمده آینه و شیشه، در خیابان شوش باربریهای بین‌شهری و لاستیک‌فروشیها و در خیابان ری تعمیرات ماشین وجود دارد. در داخل محله نیز الگوهای استفاده از زمین وجود دارند که کارکرد فرامحله‌ای دارند، برای مثال در خیابان انبار گندم و کوچه شهید محمودی انواع مختلفی از کارگاه و انبارها وجود دارد، ورزشگاه شهید هرنندی و ورزشگاه نابینایان در بخش غربی محله کارکرد فرامحله‌ای دارند، در بخش شمال شرقی محله بازار پرده فروشیها، بازار حضرتی و پارکینگها وجود دارد و بخش قابل توجهی از پارکهای محله تبدیل به فضایی برای جذب افراد آسیب‌دیده شده‌اند.

جدول (۲) الگوهای استفاده از زمین در منطقه ۱۲ شهر تهران

ردیف	کاربری اصلی	مساحت (به هکتار)	درصد از کل
۱	مسکونی	۴۷۹	۳۰/۰
۲	مسکونی مختلط	۱۱۸	۷/۴
۳	تجاری	۱۹۰	۱۱/۸
۴	خدمات عمومی و اداری	۲۲۱	۱۳/۸
۵	فضای باز و سبز و تفریحی	۶۰	۳/۸
۶	صنعتی و کارگاهی	۵۲	۳/۳
۷	حمل‌ونقل و پارکینگ	۷۵	۴/۷
۸	تأسیسات و تجهیزات شهری	۱۱	٪۷
۹	زمین بایر	۵۶	۳/۵
۱۰	شبکه راهها	۳۳۸	۲۱/۰
۱۱	جمع	۱۶۰۰	٪۱۰۰

منبع: مهندسان مشاور باوند، ۲۰۰۶: ۱۰

الگوهای مختلط استفاده از زمین و فرامحله‌ای بودن کارکرد آنها و جذب جمعیت زیاد در این منطقه باعث شده است ظرفیت کارآمدی جمعی محله از سوی ساکنان و حتی کسبه کاهش یابد، به‌گونه‌ای که در شب زمانی که مغازه‌ها بسته می‌شوند نظارتی که از سوی صاحبان آنها اعمال می‌شد از بین می‌رود و فضای پیاده‌روها جولانگاهی برای انواع فعالیت‌های مجرمانه می‌شود. این امر تنها مختص شب نیست و در روز نیز انواع فعالیت‌های مجرمانه به‌ویژه در بخش‌های تجاری محله مشاهده می‌شود. می‌توان گفت بسیاری از فضاهای داخل محله هرنندی و خیابانهای اطراف آن تبدیل به فضاهای «مولد جرم»، «جذب‌کننده جرم» و «توانگر جرم» شده است، به‌گونه‌ای که «فضای آگاهی» را برای مجرمان خلق کرده است (سایدبتم و وورتلی، ۲۰۱۶). جرائمی مانند جیب‌بری، خرید و فروش مواد مخدر، تن‌فروشی، خرید و فروش اجناس به سرقت رفته، ضرب و جرح به‌وضوح در این فضاها مشاهده می‌شود. هرکدام از جرائم بالا با هم دیگر رابطه دارند و می‌تواند منجر به دیگری شوند.

۶. کالبد گسیخته: براساس مؤلفه‌های کالبد گسیخته و بررسی آن با استفاده از شیوه مشاهده، استفاده از داده‌های ثانویه و سنجش برخی از آنها حدود نیمی از ساختمانهای محله فرسوده بودند، حدود یک‌چهارم کوچه‌های محله عرض آنها کمتر از یک متر بود، طراحی بیش از نیمی از کوچه‌های به شکل U و L بود، تعداد زمینهای خالی در محله زیاد نبود اما خانه‌های رهاسده قابل توجهی وجود داشتند، کنجهای بسیاری در محله وجود داشت، همان‌گونه که شواهد بالا نشان داد بیش از نیمی از بافت محله ریزدانه بود به‌گونه‌ای که ۲۷/۴۸ درصد از مساحت ساختمانهای محله هرنندی کمتر از ۵۰ متر و ۴۰/۴۶ درصد بین ۵۱ الی ۷۵ متر بود، میانگین روشنایی محله در شب (براساس سنجش نظرات ساکنان محله) ۳/۳۶ بود که اندکی بیش از متوسط است و بین اکثر پیاده‌روها و سوارها هیچ تفکیک وجود نداشت. جدول (۳) نیز شواهد سایر عوامل و سازوکارهای مؤثر بر جرم و یافته‌های جرم در محله هرنندی را نشان می‌دهد.

1. Sidebottom and Wortley

جدول (۳) یافته‌های توصیفی سایر عوامل و سازوکارهای اثرگذار بر جرم در محله هرندی

ردیف	شاخص	M	SD
۱	روابط اجتماعی	۲/۳۲	٪۴۱
۲	قدرت فرهنگ	۳/۱۴	٪۴۵
۳	بی‌نظمی فیزیکی اجتماعی زوال فیزیکی	۳/۶۱	٪۲۴
		۳/۶۴	٪۵۴
		۳/۸۳	٪۵۶
		۳/۳۸	٪۵۲
۴	بدبینی قانونی	۳/۸۲	٪۶۹
۵	کارآمدی جمعی همبندی اجتماعی تمایل برای مداخله	۲/۴۶	٪۴۹
		۲/۴۲	٪۷۱
		۲/۵	٪۵۲
۶	اجتماعی شدن مؤثر	۲/۹۶	٪۴۶
۷	جرم جرائم مالی جرائم بین‌شخصی جرائم حوزه عمومی	۳/۱۲	٪۲۸
		۳/۳۵	٪۳۱
		۲/۵۷	٪۲۴
		۳/۲۸	٪۲۷

۷. روابط اجتماعی: روابط اجتماعی در محله هرندی کم است (میانگین = ۲/۳۲). به دلیل ناپایداری مسکونی، قومیت‌های مختلف در محله و حتی تضاد بین آنها، ترس از جرم و کالبد محله روابط بین ساکنان در محله اندک است. ترس از جرم باعث می‌شود ساکنان از فضاهای عمومی استفاده نکنند و تعاملات و روابط اجتماعی به‌خوبی در میان ساکنان شکل نگیرد. این چند نقل‌قول به‌خوبی نشان می‌دهد که چگونه ترس از جرم باعث هشیاری، پناه بردن به داخل خانه‌ها عدم استفاده از فضاهای عمومی، اختلال در تعاملات و روابط اجتماعی در محله شده است: «نمی‌ذارم بچه‌م بیاد داخل کوچه، پسر آرزوی دوچرخه‌سواری به دلش مونده، همسایه‌ها هم اینجورین، می‌ترسیم براشون اتفاقی بیفته». «شب اصلاً نمی‌تونیم بریم

بیرون [بی‌خانمانها] کوپه کوپه نشستند، مثلاً جمعه وقتی مغازه‌ها بستن».

می‌توان گفت روابط اجتماعی در بخشهایی از محله هرندی قوی است، در این زمینه می‌توان به اسکان برخی از قومیتها در گوشه‌های از محله و اینکه برخی از مساجد محله از آن قومیتهای خاصی هستند اشاره کرد. همچنین در بخشهای از محله روابط اجتماعی فروپاشیده - اکثر بخشهای آن به‌ویژه بخش مرکزی محله - و در بخشهایی از آن مانند بخش باغ انگوری، اندکی از روابط اجتماعی وجود دارد. روابط اجتماعی در محله هرندی به سه شیوه برافزایش جرم تأثیر گذاشته است: نخست، نبود روابط اجتماعی درون‌گروهی بین قومیتها باعث تضاد و جرم (دعوا و سرقت) بین آنها شده است. دوم، روابط اجتماعی به‌نوعی باعث شکل‌گیری شبکه‌ها جرم در محله شده است. برای مثال در بین برخی از ساکنان خانه‌های مجردی شبکه سرقت یا شبکه‌های فروش مواد وجود دارد و به‌نوعی از هم دیگر حمایت می‌کنند. درنهایت این فرایند سازوکارهای نظارت و کارآمدی جمعی را تضعیف کرده است که در بخشهای بعد به آن پرداخته می‌شود. ذکر این نکته نیز مهم است در محله «سازمانهای مردم‌نهاد» و «سازمانهای مبتنی بر اجتماع» زیادی وجود دارد، اما از آنجاکه بسیاری از این سازمانها ریشه در محله ندارند یعنی توسط ساکنان محله تأسیس نشده‌اند و اداره نمی‌شوند و در برخی از مواقع کارکرد فرامحله‌ای دارند نتوانسته‌اند منجر به تقویت روابط اجتماعی بین ساکنان محله شوند.

۸. قدرت فرهنگ: قدرت فرهنگ در محله متوسط است (میانگین = $3/14$) بدین معنا که از نظر ساکنان محله هرندی سایر ساکنان به‌اندازه متوسط به ارزشهای فرهنگی پایبند هستند. نمونه‌هایی از نقل‌قول ساکنان محله راجع به پایبندی سایر ساکنان به ارزشهای بدین شرح است: «رسم اینجا این است که مردم کار کنند نه درس بخونن»، «این کولیا هرکدام چند زن و ده تا بچه دارن، خودشون خونه می‌مونن زنا و بچه‌هاشونو میفرستن به کار»، «اینجا نصفشون موادفروشن» و «ما مجبوریم تو این محله زندگی کنیم هر کی از این محله میره

میگن خوش به حالت که راحت شدی». همچنین اشکال مختلفی از بی‌نظمیها محله مانند وجود زباله‌ها در کوچه‌ها، پرسه زدن افراد ولگرد و حجم بالای خریدوفروش مواد در محله نشان‌دهنده این است که برخی از ساکنان محله به ارزشهای اجتماعی پایبند نیستند. درعین حال بخشی از ساکنان محلی هرنندی درک می‌کنند که سایر ساکنین به ارزشها پایبند نیستند. همین امر باعث شده است از دست زدن به اقدامات جمعی برای مقابله با جرم خودداری کنند.

۹. کارآمدی جمعی: شواهد نشان می‌دهد کارآمدی جمعی در محله از متوسط کمتر است (میانگین = ۲/۴۶). در محله هرنندی رابطه بین ویژگیهای ساختاری محله، روابط اجتماعی، کارآمدی جمعی و جرم، چندجانبه و سیستماتیک است. برای مثال جرم در بخشهای از محله که پایداری مسکونی در آن بیشتر است (قسمت خیام) منجر به تقویت کارآمدی جرم شده است، به قول ساکنان «اکیپ تشکیل دادن و گاهی اوقات نگهداری دادن». از سوی دیگر در بسیاری از مواقع جرم از طریق سازوکار ترس کارآمدی جمعی را تحلیل برده، در همین زمینه یکی از ساکنان نقل می‌کند «می‌ترسیم حرف بزیم [با بی‌خانمانها]، می‌ترسیم ماشینو آتش بزنی، بلایی سرمون بیارن». عبارتهای زیر نیز به‌نوعی نشان‌دهنده تمایل یا بی‌میلی ساکنان برای مداخله است: «مردم می‌بینن دولت کاری نمی‌کند بی‌تفاوت میشن»، «دیگه حریف نمی‌شن، ما اضافیم، ما باید بریم»، «خیلی جنگیدیم، خسته شدیم»، «بچه‌هارو] جدا که نمی‌کنن حتی ترغیب به دعوا هم می‌کنن». همچنین در برخی از موارد ساکنان به‌صورت فردی یا جمعی برای رهانیدن اطراف منزلشان اقداماتی مانند بیرون کردن بی‌خانمانها انجام داده‌اند اما مؤثر نبوده است (البته این اقدامات در بخش خیام محله تا حدودی مؤثر بوده است). به عبارتی در بسیاری از موارد رهانیدن محله از جرم تبدیل به کنشهای فردی و حتی جمعی بدون توان و نتیجه شده است. درنهایت از ساکنان محله پرسش شد «آیا تا به حالا به‌منظور محافظت از محله یا کوچه یا ساختمان‌ها که در آن زندگی می‌کنید از جرم با

همسایگانان اقدامی انجام داده‌اید». شواهد نشان داد ۱۳/۵ درصد از ساکنان محله هرنندی گفته‌اند اقداماتی را انجام داده‌اند، مانند نامه‌نوشتن و مراجعه به شهرداری و کلانتری، تشکیل گروه و نگهبانی دادن به‌ویژه در بخشهای از محله که پایداری مسکونی در آن بیشتر است، بیرون کردن افراد دارای اختلال مصرف و بی‌خانمان از کوچه، نصب علائم هشداردهنده در داخل ساختمان، نصب دوربین و نرده‌کشی. یا برخی از افراد دلایل مشارکت نکردن خودشان یا سایر ساکنان را نداشتن پول و مستأجر بودن مثلاً برای نصب دوربین، «پیشگیری از ایجاد دردسر برای خود»، ترس، اهمیت ندادن همسایگان به این اقدامات و ارتباط نداشتن با سایر همسایگان ذکر کرده‌اند.

۱۰. بی‌نظمی: شواهد جدول بالا نشان می‌دهد بی‌نظمیها در محله از متوسط بیشتر است (میانگین = ۳/۶۱). همچنین مواردی دیگر مانند زمینهای خالی، دیوارهای سیاه شده به دلیل روشن کردن آتش توسط بی‌خانمانها، سطهای زباله آتش‌گرفته شده، اتومبیلهای «لخت و رهاشده»، سروصدای ماشینها به‌ویژه موتورسیکلتها در محله، آبهای راکد و بوی فاضلاب و ادراک و حیوانات حشرات موذی، عدم درخت‌کاری و فضای سبز در داخل کوچه‌ها، مشاهده شد. به گفته ساکنان برخی از خانه‌های رهاشده متعلق به ساکنانی بود که به دلیل ناامنی آن را رها کرده بودند یا برخی را شهرداری خریداری کرده بود و برخی دیگر اوقافی بودند.

۱۱. بدبینی قانونی: بدبینی قانونی در محله نزدیک به زیاد است (میانگین = ۳/۸۲). همان‌گونه که گفته شد بدبینی قانونی محصول ویژگیهای ساختاری محله و نحوه فعالیت‌های پلیس و تعامل ساکنین با پلیس است. در محله برخی از ساکنان گزارش می‌کردند که پلیس با فروشندگان مواد مخدر مقابله نمی‌کند و حتی از آنان رشوه می‌گیرد. برای مثال یکی از ساکنان نقل می‌کرد «پلیس پول می‌گیره از موقعی که آگاهی اومده کمی بهتره شده». در محله هرنندی ساکنان درک می‌کنند که پلیس امنیت کمتری را برای آنان فراهم می‌کند همان‌گونه که در بالا نقل شد «امنیت ما اینه که نمی‌تونیم درخونه‌هارو باز کنیم» یا «مردم که می‌بینن دولت

کاری نمی‌کند بی تفاوت می‌شوند». این بدبینی درنهایت از طریق تعامل اجتماعی تبدیل به فرهنگ در محله شده و اینکه «میان گرگها باید گرگ بود و مثل خود آنها تا زنده ماند». آقای کوراوند بازپرس ناحیه ۴ درباره محله هرنندی روایت کرده: «مشکل بافت و باورهای فرهنگی است که در آنجا شکل گرفته است. اینکه در میان گرگها باید گرگ بود و مثل خود آنها تا زنده ماند. این جو موجب می‌شود که هر کس که وارد این محیط شود ناخودآگاه درگیر شود» (قادری، ۲۰۱۵). در این شرایط دیگر ساکنان به قانون و نمایندگان اجرایی آن برای حل و فصل امورشان اعتماد ندارند. ساکنان بارها نقل کردند که «باید پول داشته باشی و الی کارتو را نمی‌ندازن». زمانی که ساکنان محله به قانون و نمایندگان اجرایی آن اعتماد نداشته باشند برای حل مسائل محله‌شان دیگر با پلیس تماس نمی‌گیرند و با آنها همکاری نمی‌کنند لذا منجر به کاهش کارآمدی جمعی محله می‌شود. در این شرایط گزینه‌های ساکنان برای حل مسائلمان کاهش پیدا می‌کند و از اقدامات جایگزین مانند «تشکیل اکیپ برای حمله به بی‌خانمانها»، «آب ریختن روی سر آنها»، «با چوب سر کوچه و ایسادن» استفاده می‌کنند که همه به منجر به جرم و خشونت بیشتر -برآیی جرم- می‌شود. سال ۹۴ بود که ساکنان محله هرنندی -بخش خیام که پایداری مسکونی در آن بیشتر است- گروهی ۳۰ الی ۴۰ نفره را تشکیل دادند و به بی‌خانمانها حمله کردند و وسایل آنها را آتش زدند - جرائم نفرت-. همچنین بسیاری از ساکنان از اقدامات پلیس و سایر شهروندان رضایت نداشتند. ساکنان عنوان می‌کردند در نتیجه اقدامات پلیس بی‌خانمانهای از فضاهای عمومی مانند پارکها به داخل کوچه‌ها روی آورده‌اند یا همان‌گونه که فرجیها و صادقی نشان داده‌اند اقدامات پلیس برای مبارزه با مواد مخدر منجر به جرم بیشتر در محله شده است (فرجیها و صادقی، ۲۰۱۷).

۱۲. اجتماعی شدن: میزان اجتماعی شدن مؤثر در محله هرنندی متوسط است (میانگین = ۲/۹۶). در محله به دلایل گوناگون از جمله فقر، سکونت اتباع دیگر کشورها و نداشتن مدارک

هویتی به‌ویژه در میان «کولیها» باعث شده برخی از خانواده‌ها کودکانشان را به کار وادار کنند و آنان را از امکان تحصیل و سایر نهادهای اجتماعی اصلی محروم کنند. یکی از ساکنان نقل می‌کرد «خانواده‌های کولی که مرداشون چند تا زن دارند بچه زیاد دارن و زنا و بچه‌هاشونو میفرستن کار» یا در هنگام مصاحبه با ساکنان محله برخی می‌گفتند «بچه یا بچه‌هام معتادن» و در مصاحبه با گروهی از نوجوانان یکی از آنان گفت «این باباش خودش براش مواد می‌خره». برخی از خانه‌ها هم، خانه‌های مجردی هستند که در میان آنان کودکانی حضور داشتند و به‌دوراز خانواده در شهر تهران کار می‌کردند. همه این موارد «چارچوبهای رفتار عمومی و شبه عمومی» هستند که ساکنان این محله به‌ویژه کودکان را در معرض خطر اجتماعی شدن غیرمؤثر قرار می‌دهد. خانم ارشد مددکار و مدیر خانه خورشید در این زمینه نقل کرده: «همه‌چیز به هم خیلی مرتبط است. یک چرخه از فقر، بافت فرسوده، بیکاری، آسیبهای اجتماعی و غیره برای بقاء وجود دارد که از گذشته در این محله شکسته نشده است. الان کسی هست که سه نسل تن‌فروشی کند به دلیل همان فقر و بازتولید چرخه، در اینجا کسی را داریم که ۱۴ سال داشت و مادرش زن یک مرد زشت شد. دختر با پسرا می‌رفت کار سرقت. چند بار از این خانه دختر را دزدیدند و بردند و بعد از چند روز برگشت دادند که حامله شده بود. این دختر خودش از خانه فراری بود می‌گفت من میرم خلاف می‌کنم که من را بگیرند بروم کانون اصلاح و تربیت که از این مادرم و ناپدریم دور باشم آنها را نینم» یا «کودک‌آزاری جسمی و جنسی و مخصوصاً دختر بچه‌های خیلی زیاد است [...] اینجا خانه‌های داریم که پسر بچه‌ها می‌روند و مورد تجاوز قرار می‌گیرند و پول می‌گیرند» (قادری، ۲۰۱۵).

۱۳. جرم: از نظر ساکنان میانگین وقوع جرائم در محله برابر با ۳/۱۲ بوده است. در این میان میانگین برخی از جرائم بسیار بالا و برخی کمتر بود. رتبه جرائم به ترتیب عبارت بودند از ۱. مصرف مواد در فضاهای عمومی (۴/۶۲)، ۲. خرید و فروش مواد مخدر (۴/۶)، ۳. خرید و فروش مشروبات الکلی (۴/۲۴)، ۴. سرقت لوازم جانبی وسایل موتوری (۴/۲۱)، ۵.

سرقت از داخل وسایل نقلیه (۴/۱۴)، ۶. سرقت اتومبیل یا موتورسیکلت (۳/۶۴)، ۷. کیف‌قاپی یا گوشه‌قاپی (۳/۶۱)، ۸. تولید مواد مخدر (۳/۵۶)، ۹. قماربازی و سرقت دوچرخه (۳/۵۳)، ۱۰. سرقت از مغازه‌ها (۳/۴۴)، ۱۱. دعوا و درگیری (۳/۳۵)، ۱۲. روسپیگری (۳/۳)، ۱۳. سرقت از منازل (۳/۲۱)، ۱۴. جرائم نفرت (۳/۰۶)، ۱۵. خفت‌گیری یا زورگیری (۳/۰۴)، ۱۶. سرقت از ساختمانهای عمومی (۲/۶۲)، ۱۷. اذیت و آزار دختران و زنان (۲/۵۹)، ۱۸. آسیب‌زدن به وسایل نقلیه (۲/۵۷)، ۱۹. تخریب درختان و فضای سبز (۲/۲۳)، ۲۰. تخریب وسایل روشنایی عمومی (۱/۲)، ۲۱. تخریب وسایل پارکها (۲/۰۵)، ۲۲. قتل و سرقت مسلحانه از مغازه‌ها (۲/۰۳)، ۲۳. تجاوز (۱/۹۵) و ۲۴. حریق عمدی (۱/۷۶). همچنین از ساکنان درباره جرم‌خیزترین بخش محله پرسش شد شود که شواهد آن در جدول (۴) آمده است. این شواهد نشان می‌دهد جرم در بخشهایی از محله («کانونهای بحران جرم») تمرکز نیافته بلکه در تمام محله وجود دارد؛ اما بخشهایی از محله بیشتر به دلیل الگوهای استفاده از زمین، فروپاشی کنترل‌های اجتماعی و تراکم مجرمان برانگیخته جرم‌خیز شده است.

جدول (۴) جرم‌خیزترین بخشهای محله هرندی

بخش از محله											
بی‌پاسخ	سایر ^۱	همه بخشهای محله	اطراف استادبوم	ابتدای دروازه غار	قالی شویی	پارک هرندی	کوچه شوشتی	صابون پزخانه	کوچه معصومی	زیر بازارچه	
۸	۲۳	۳۷	۲۰	۲۱	۲۱	۳۰	۳۲	۳۵	۴۵	۹۸	فراوانی
۲/۱۷	۶/۰	٪۱۰	۵/۴	۵/۶۷	۵/۶۷	۸/۱	۸/۴۶	۹/۴۵	۱۲/۱۶	۲۶/۴۸	درصد

۱. سایر موارد به مواردی مانند خیابانهای ادیب، معروف خانی، کوچه‌های کریمی، افتخار، نسترن، سرپایی و محقق و سایر بخشهای محله مانند سهراب یخی، صاحب‌جمع، چهارراه سوسکی و میدان شوش اشاره شده است.

لازم است در این بخش به ذکر چند نکته پرداخت. نخست، بسیاری از جرائم و کج رفتاریهای اجتماعی در محله باهم رابطه دارند به عبارت دیگر جرم در محله‌های جرم‌خیز «برآیی»^۱ می‌شود. برای مثال خرید و فروش مواد، ضرب و جرح، تن‌فروشی، قماربازی، مصرف مواد در فضاهای عمومی و حتی سرقت باهم رابطه دارند. در هنگام جمع‌آوری داده‌ها در محله مشاهده شده که به دلیل خرید و فروش مواد بین فروشندگان مواد مخدر و خریداران و حتی ساکنان دعوا صورت گرفت و منجر به ضرب و جرح شد، یا افراد دارای اختلال سوء مصرف که فشارهای زیادی را تجربه کرده‌اند و خود-کنترلی پایینی دارند با کوچک‌ترین برخوردها تحریک می‌شوند و دست به دعوا می‌زنند. دوم، براساس شواهد برگرفته شده از میدان و برخی پژوهشهای دیگر (ارشد و درویش فرد، ۲۰۱۴). در میان قومیت‌های این محله، افغانستانیها بیشتر قربانی جرم می‌شوند. براساس نظریه فعالیت‌های روزمره آنان «هدف‌های در دسترس» برای «مجرمان برانگیخته» بدون «محافظان توانا» هستند و حتی نمی‌توانند از کنترل‌های رسمی برای محافظت از خود استفاده کنند. سوم، محله هم به‌نوعی مجرمان را جذب می‌کند و هم به‌نوعی تولید مجرم می‌کند - در بحث اجتماعی شدن در بالا به آن پرداخته شد. چهارم، تضادهای قومی در محله منجر به برخی از جرائم در بین گروه‌های قومی شده است. برای مثال براساس مصاحبه‌هایی که با برخی از ساکنان محله انجام شد بین قومیت‌های لر و افغانستانی دعواهای جمعی صورت گرفته بود، یا بین «کولیها» و افغانستانی و ساکنان بومی.

آزمون برخی از گزاره‌های نظری

جدول (۵) نتایج آزمون فرضیه‌ها

ردیف	فرضیه	R	R ²	p	Beta
۱	ناپایداری مسکونی و روابط اجتماعی	٪۵۲	۰/۲۶	۰/۰۰۰	٪۵۲
۲	ناپایداری مسکونی و قدرت فرهنگ	٪۳۲	۰/۱۰	۰/۰۰۴	٪۳۲
۳	فقر و قدرت فرهنگ	٪۱۷	۰/۰۲	۰/۰۰۰	٪۱۷
۴	روابط اجتماعی - کارآمدی	٪۳۵	۰/۱۵	۰/۰۰۰	٪۳۵
۵	قدرت فرهنگ - کارآمدی	٪۲۲	۰/۰۴	۰/۰۰۰	٪۲۲
۶	بی‌نظمی و کارآمدی	٪۴۱	۰/۱۶	۰/۰۰۰	٪۴۱
۷	بدبینی قانونی و جرائم خشونت‌های بین‌شخصی	٪۱۹	۰/۰۳	۰/۰۰۰	٪۱۹
۸	اجتماعی‌شدن و جرم	٪۴۹	۰/۲۴	۰/۱۸	٪۶۹

همان‌گونه که شواهد جدول (۵) نشان می‌دهد همه فرضیه‌های پژوهش به‌جز فرضیه رابطه بین اجتماعی‌شدن و جرم تأیید شده است. در باب عدم تأیید فرضیه شماره هشت باید استدلال کرد که رد این فرضیه دال بر رد آن در عالم واقع نیست. همان‌گونه که یافته‌های توصیفی نشان داد میانگین اجتماعی‌شدن برابر با ۲/۹۷ بود یعنی در حدود متوسط. همچنین برخی از شواهد پژوهش‌های پیشین (قادری، ۲۰۱۵). نشان می‌دهد که اجتماعی‌شدن مؤثر در محله با اختلال مواجه است. لذا دلیل رد فرضیه را باید در رابطه با نحوه بررسی این دو متغیر در نظر گرفت. چراکه در این پژوهش با جرم همانند بسیاری از متغیرهای دیگر به‌مثابه صفت محله برخورد شد اما با اجتماعی‌شدن به‌مثابه صفت فرد. این نحوه سنجش و آزمون فرضیه می‌تواند دلیل رد این فرضیه باشد.

بحث

نتایج مطالعه نشان داد که عوامل و سازوکارهای علی مختلفی در ترکیب باهم منجر به جرم‌خیزشدن محله هرنندی شده‌اند و جرم نیز به‌نوبه خود در تقویت این امر به‌ویژه از طریق سازوکارهای مهاجرت افراد بومی از محله و جایگزینی آنها با گروههای جدید و ترس از جرم تأثیرگذار بوده است، چراکه ترس از جرم در بسیاری از مواقع باعث شده است ساکنان از فضاهای عمومی کناره‌گیری کنند و به‌منظور حفظ امنیت در محله مداخله نکنند. در سطح ویژگیهای ساختاری محله الگوهای استفاده از زمین در محله مختلط است که باعث جذب تعداد زیادی از بازدیدکنندگان از برخی از بخشهای محله -مانند بخش صاحب‌جمع، بازار حضرتی بازار پرده فروشها و خیابانهای چهار طرف محله- شده است. در این بخشها به‌ویژه از میدان محمدیه تا چهارراه مولوی و بخش صاحب‌جمع اشکالی از جرائم مانند خریدوفروش مواد مخدر، مصرف مواد در فضاهای عمومی، ضرب و جرح، سرقت به‌ویژه از نوع جیب‌بری و خریدوفروش اجناس به سرقت رفته مشاهده می‌شود. در شب زمانی که مغازه‌ها بسته می‌شود نظارتی و کنترلی که از سوی صاحبان این مغازه‌ها اعمال می‌شود از بین می‌رود و این فضاها تبدیل به جولانگاه مجرمان، کچ‌روان و گروههای آسیب‌دیده می‌شوند. همچنین در داخل محله اشکالی متفاوتی از کالبد گسیخته مانند فضاهای که هیچ امکان شناختی از کاربرهای آنها وجود ندارد و غیرقابل احساس به نظر می‌رسند، زمینها و خانه‌های خالی رهاشده کوچکها به شکل L و U، کنجها، عدم تفکیک پیاده‌روها از سواره‌روها، نورپردازی ضعیف در برخی از بخشها و کوچکها، وجود انبارها و کارگاهها، خلوت‌بودن بخشهای زیاد از پارکها و اشکال مختلفی از بی‌نظمیهای فیزیکی وجود دارد. در این فضاها به‌ویژه در شب هیچ‌گونه حیات اجتماعی و لذا نظارت اجتماعی وجود ندارد. کالبد گسیخته محله باعث شده است که برخلاف بخشهای تجاری محله که از ازدحام جمعیت رنج می‌برد، برخی دیگر از بخشهای آن از خلوتی زیاد و

یا نبود «چشم خیابان» رنج ببرد. کالبد محله به‌ویژه به دلیل خیابانها و کوچه‌های پریچ‌وخم تا جایی گسیخته است که محقق پس از سه ماه جمع‌آوری داده‌های پژوهش از محله بسیاری از فضاهای محله برای او ناشناخته بود و امکان شناسایی سازمان فضایی/کالبدی محله برای او فراهم نشد. ویژگیهای اطراف محله مانند نزدیکی به بازار و سایر فضاهای تجاری، پایانه جنوب و انبارهای پایانه‌ها هم نقش قابل توجهی در اختلال در ظرفیت کارآمدی و خود-تنظیمی محله داشته است. این موارد باعث ورود و خروج افراد غریبه به داخل محله، جذب افراد از اقشار پایین جامعه و برخی از افراد آسیب‌دیده و مجرم به این محله شده است.

محله به لحاظ برخی از ویژگیهای جمعیتی مانند تراکم جمعیت در بخشهایی از آن، تعداد زیاد بازدیدکنندگان در روز به‌ویژه از بخشهای تجاری محله، تغییرات جمعیتی و مهاجرت در طول چند دهه گذشته و جابه‌جایی جمعیتی و تفاوت در نسبت جنسی دچار اختلال است. این ویژگیهای جمعیتی باعث اختلال در روابط اجتماعی، ادراک ساکنان از پایداری به ارزشها و گمنامی در محله شده است. همچنین شواهد نشان داد ناپایداری مسکونی در محله بسیار بالا است. ناپایداری مسکونی در محله باعث جابه‌جایی جمعیتی، تضعیف و اختلال روابط و شبکه اجتماعی (سرمایه اجتماعی)، تقویت گمنامی، عدم دل‌بستگی به محله و سرمایه‌گذاری، تضعیف قدرت فرهنگ و درنهایت اختلال در کارآمدی جمعی محله شده است. شواهد نشان می‌دهد گروههای مهاجر کمتر در امور مدنی و شهروندی مشارکت می‌کنند و انتظارات برای زندگی جمعی را تضعیف می‌کنند چراکه شکل‌گیری روابط، اعتماد و لذا انتظارات نیازمند زمان است. همچنین مستأجران کمتر علاقه‌مند به مسائل محله از جمله خیر عمومی هستند. در کنار ناپایداری مسکونی، ناهمگنی قومی نیز به موارد ذکر شده دامن زده است. ناهمگنی قومی در کنار اختلال در روابط اجتماعی در محله منجر به تضادهای قومی و برخی از جرائم مانند سرقت و ضرب و جرح شده است.

با در کنار هم گذاشتن شاخصهای مختلف فقر مانند نوع شغل ساکنان محله، تحصیلات آنها و تحصیلات سرپرست خانواده، متراژ واحد مسکونی و زمین مسکونی، درآمد و هزینه‌های خانوارها، تعداد زنان سرپرست خانوار، تعداد خانوارهای که تحت پوشش نهادهای حمایتی هستند و حتی گروههای مهاجر قومی مانند اتباع افغانستانی می‌توان به فقر تمرکز یافته در محله هرنندی دست یافت. فقر در کنار ناپایداری مسکونی باعث عدم سرمایه‌گذاری ساکنان در محله شده، نبود سرمایه‌گذاری در ابعاد مختلف محله باعث بروز انواع بی‌نظمیها و به‌ویژه بی‌نظمیهای فیزیکی شده است. همچنین فقر باعث شده ساکنان نتوانند در اقداماتی مانند استخدام نگهبان و تجهیزات مبارزه علیه جرم مانند استفاده از دوربینهای مدار بسته سرمایه‌گذاری کنند. همان‌طور که در محله مشاهده شد برخی از ساکنان از حیواناتی مانند سگ و خرد کردن شیشه و قراردادن آن بر روی دیوار منزل برای تأمین امنیت‌شان استفاده کرده بودند.

ویژگیهای ساختاری محله منجر به اختلال در برخی از سازوکارهای واسط مانند روابط اجتماعی، قدرت فرهنگ و بی‌نظمیها شده است. شواهد نشان داد که روابط اجتماعی در محله از متوسط کمتر است و روابط درون‌گروهی بین قومیت‌های محله وجود دارد. اختلال در روابط اجتماعی علاوه بر آنکه منجر به تضعیف کارآمدی جمعی محله شده است از طریق مسیرهای دیگر مانند افزایش ترس، تضعیف مشارکت مدنی، زندگی اجتماعی گرم و مثبت و بدبینی قانونی به تقویت جرم کمک کرده است. شواهد نشان داد قدرت فرهنگ در محله ضعیف است. قدرت فرهنگ در محله تا جای ضعیف شده که ساکنان درک نمی‌کنند دیگران به ارزشها پایبند هستند. زمانی که برخی از همسایگان یا ساکنان محله به ارزشها پایبند نباشند نه‌تنها برای رهانیدن محله تمایل به مداخله ندارند بلکه باعث می‌شوند خانواده‌های عادی هم به آنان به‌منظور رهانیدن محله از جرم اعتماد نداشته باشند. همچنین شواهد نشان داد اشکال متفاوتی و بسیار قابل‌توجهی از بی‌نظمیها در محله وجود دارند. همان‌گونه که گفته

شد «بی‌نظمی» نشانه‌ای است از اینکه هیچ‌کس مراقب محله نیست و می‌تواند منجر به ترس از جرم، عقب‌نشینی از فضاهای عمومی، درهم‌شکسته شدن کنترل‌های اجتماعی و جرائم جدی‌تر شود. بی‌نظمیها همچنین می‌تواند «فضایی آگاهی» را برای مجرمان و سایر کج‌رفتاران فراهم کند. بی‌نظمیها در محله هرنندی همچنین باعث اختلال در ظرفیت خود-تنظیمی محله شده‌اند، برای مثال باعث شده‌اند که بسیاری از سرمایه‌گذاران محلی و فرامحلی در محله سرمایه‌گذاری نکنند؛ مثلاً خانه‌های فرسوده را نوساز نکنند، آنها را به نهادهای خدماتی بفروشند، آنها وقف کنند و یا حتی آنها را رها کنند.

شواهد نشان داد بدبینی قانونی در محله زیاد است. زمانی که به دلیل فقر و فقدان فرصتها یا فرصتهای اندک ساکنان نتوانند تحرک رو به بالا داشته باشند به نهادهای اجتماعی بدبین می‌شوند. همچنین از نظر ساکنان محله نهادهای اجرای قانون به‌ویژه پلیس برای امنیت محله تلاش نمی‌کند و حتی در برخی از موارد با فروشندگان مواد مخدر همکاری می‌کند. این شرایط باعث شده ساکنان به نهادهای اجرای قانون برای حفظ نظم در محله اعتماد نداشته باشند و در مواردی خودشان دست به اقداماتی برای حفظ امنیتشان بزنند که منجر به تولید خشونت در محله شده است.

گرچه آزمون فرضیه نشان داد اجتماعی شدن با جرم رابطه ندارد اما یافته‌های توصیفی نشان داد اجتماعی شدن برخی از ساکنان با اختلال مواجه است. دلیل این اختلال نیز محرومیت خانواده‌ها، اختلال در ساختار و عملکرد خانواده و نبود مراقبت و نظارت خانواده‌ها است به‌گونه‌ای که باعث شده است برخی کودکان و نوجوانان این محله در چارچوبهای رفتار عمومی و شبه عمومی رشد کنند و حتی در برخی از موارد مورد آزار قرار گیرند. همچنین حضور «خانواده‌های خیابان»، وجود خانه‌های کارگری مجردی و حضور کودکان در این خانه‌ها یکی از عوامل اصلی اختلال در اجتماعی شدن این دسته از افراد بوده است. اجتماعی شدن مؤثر زمانی اتفاق می‌افتد که کودکان در کنار نهادهای اصلی مانند خانواده، مدرسه، همسالان و دین پرورش یابند. نقش خانواده در این میان بسیار حائز اهمیت

است؛ یعنی استراتژیهای خانواده برای پرورش کودکان و نظارت رفتار آنان در بیرون از منزل. در نهایت شواهد نشان داد کارآمدی جمعی در محله از متوسط کمتر است و با جرائم حوزه عمومی، خشونت و مالی رابطه دارد. کارآمدی جمعی از ماهیت شبکه‌ها و روابط جمعی پرسش می‌کند، پرسش می‌کند آیا این روابط و شبکه‌ها به جرم متمرکز شده‌اند یا نه. کارآمدی جمعی همچنین تحت تأثیر ویژگیهای ساختاری محله است. در محله ویژگیهای ساختاری محله، روابط اجتماعی، قدرت فرهنگ و نظم محله (بی‌نظمی) با اختلال اساسی مواجه بود. در این شرایط باعث شده در میان ساکنان روابط و اعتمادی برای مداخله علیه جرم شکل نگیرد و حتی از نهادهای رسمی کمک نگیرند. همان‌گونه که سامپسون اشاره می‌کند نباید بار خود-تنظیمی محله را تنها بر روی دوش ساکنان گذاشت. نابرابری در منابع، ویژگیهای ساختاری محله و سایر نیروهای ساختاری خارج از کنترل ساکنان مانند سازمانها در تولید کارآمدی جمعی نقش دارند (سامپسون، ۲۰۱۲). در نهایت ساکنان در این محله از طریق شبکه‌های شخصی به هم متصل شده‌اند. این شبکه‌ها توان تولید کارآمدی جمعی را ندارند و اقدامات ساکنان برای رهانیدن محله از جرم تبدیل به کنشهای فردی یا جمعی بی‌توانی مانند تذکر و یا بیرون کردن موقت برخی از بی‌خانمانها شده است.

ویژگیهای ساختاری محله هرنندی همراه با برخی از فرایندها و سازوکارها دست‌به‌دست هم داده‌اند که محله هرنندی به یکی از جرم‌خیزترین محله‌های تهران تبدیل شود. جرم در این محله نه در «کانونهای بحران جرم» بلکه در بخشهای مختلف آن حضور دارد. ویژگیهای ساختاری محله نه تنها باعث بی‌سازمانی اجتماعی محله و شکل نگرفتن کارآمدی جمعی شده است بلکه ظرفیت خود-تنظیمی محله را نیز تحلیل برده است. ظرفیت خود-تنظیمی محله چیزی بیش از کنشهای مقابله با جرم است، به‌گونه‌ای که هم به‌طور مستقیم و هم به‌طور غیرمستقیم بر جرم تأثیر می‌گذارد. برای مثال زمانی که بومیهای محله مهاجرت می‌کنند،

خانه‌هایشان را به دلیل ناامنی رها می‌کنند، خانه‌های فرسوده را نوساز نمی‌کنند و آنها را به کارگران مجرد یا اقبشار فرودست جامعه و مهاجران خارجی اجاره می‌دهند و یا زمانی که ساکنان و سرمایه‌گذاران در محله سرمایه‌گذاری نمی‌کنند نشانه‌ای از اختلال در ظرفیت-خودتنظیمی محله است که زمینه را برای جرم فراهم کرده است. جرم نیز در چرخه‌ای خود تقویت‌کننده بر جرم بیشتر در محله تأثیر گذاشته است. به‌نوعی زمینه محله باعث برآیی جرم شده است. درنهایت جرم به‌واسطه سازوکار ترس کارآمدی جمعی ساکنان را بیشتر تحلییل برده که خود منجر به جرم بیشتر شده است.

ملاحظات اخلاقی

منابع مالی

این مقاله بخشی از رساله دکتری فرشید خضری با عنوان «مطالعه عوامل مؤثر بر جرم در سطح محله: مطالعه محلات شهر تهران» در گروه جامعه‌شناسی در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی به راهنمایی دکتر مصطفی اجتهادی و مشاوره دکتر صلاح‌الدین قادری است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخشهای پژوهش حاضر و مقاله استخراج‌شده، مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنا به اظهار نویسندگان، در این مقاله هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

نویسندگان کلیه نکات اخلاقی پژوهش از جمله رضایت آگاهانه و عدم آسیب زدن به شرکت‌کنندگان را در این مقاله رعایت نموده‌اند.

- Beall, J., & Fox, S. (2009). *Cities and development*.: Routledge.
- Boggess, L. N., & Hipp, J. R. (2010). Violent crime, residential instability and mobility: Does the relationship differ in minority neighborhoods? *Journal of Quantitative Criminology*, 26(3), 351-370.
- Browning, C. R., Dietz, R. D., & Feinberg, S. L. (2004). The paradox of social organization: Networks, collective efficacy, and violent crime in urban neighborhoods. *Social Forces*, 83(2), 503-534.
- Bursik, R. J. (1988). Social disorganization and theories of crime and delinquency: Problems and prospects. *Criminology*, 26(4), 519-552.
- Bursik, R. J. (1999). The informal control of crime through neighborhood networks. *Sociological focus*, 32(1), 85-97.
- Bursik, R. J., & Grasmick, H. (1993). *Neighborhoods and crime: The dimensions of effective community control*. In: New York: Lexington Books.
- Iceland, J., & Hernandez, E. (2017). Understanding trends in concentrated poverty: 1980–2014. *Social science research*, 62, 75-95.
- Kirk, D. S., & Papachristos, A. V. (2011). Cultural mechanisms and the persistence of neighborhood violence. *American journal of sociology*, 116(4), 1190-1233.
- Kubrin, C. E., & Weitzer, R. (2003). New directions in social disorganization theory. *Journal of research in crime and delinquency*, 40(4), 374-402.
- Pattillo, M. E. (1998). Sweet mothers and gangbangers: Managing crime in a black middle-class neighborhood. *Social Forces*, 76(3), 747-774.
- Piran, P. (2017). Spatial inequalities and its pathological consequences in Iran. in *social solidarity and inequality*. Mousavi, Mirtaheer. (in Persian).
- Kornhauser, K. R. (1978). *Social sources of delinquency: An appraisal of analytic models*. In: Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Sampson, R. J. (2006). How does community context matter? *Social mechanisms and the explanation of crime rates*. *The explanation of crime: Context, mechanisms, and development*, 31-60.
- Sampson, R. J. (2012). *Great American city: Chicago and the enduring neighborhood effect*: University of Chicago Press.
- Sampson, R. J., & Morenoff, J. D. (1997). Ecological perspectives on the neighborhood context of urban poverty: Past and present. *Neighborhood poverty*, 2, 1-22.

- Shaw, C. R., & McKay, H. D. (1942). Juvenile delinquency and urban areas. Chicago: University of Chicago Press.
- Sidebottom, A., & Wortley, R. (2016). Environmental Criminology. in Piquero, Alex R (Ed). The Handbook of Criminological Theory. Wiley Blackwell press.
- Venkatesh, S. A., & Venkatesh, S. A. (2009). American project: The rise and fall of a modern ghetto: Harvard University Press.
- Warner, B. D. (2003). The role of attenuated culture in social disorganization theory. *Criminology*, 41(1), 73-98.
- Warner, B. D., & Burchfield, K. (2011). Misperceived neighborhood values and informal social control. *Justice quarterly*, 28(4), 630-636.
- Warner, B. D., & Rountree, P. W. (1997). Local social ties in a community and crime model: Questioning the systemic nature of informal social control. *Social Problems*, 44(4), 520-536.
- Wikström, P.-O. H., & Sampson, R. J. (2003). Social mechanisms of community influences on crime and pathways in criminality. *Causes of conduct disorder and juvenile delinquency*, 118, 152.
- Wikström, P. O. H. (1990). Delinquency and urban structure. in P.O.H. Wikström (Ed.) *Crime and Measures against Crime in the City*, Stockholm: National Council for Crime Prevention.
- Wilson, J. Q., & Kelling, G. L. (1982). Broken Windows: The police and neighborhood safety. *Criminological Perspectives: Essential Readings*, 400.
- Wilson, W. J. (2012). *The truly disadvantaged: The inner city, the underclass, and public policy*. University of Chicago Press.
- Abdullahi, M., & Mousavi, M. (2007). Social Capital in Iran: Current Status, Prospect, and Feasibility. *Social Welfare*, 6(25), 25-26. (in Persian).
- Arshad, L., & Darwishfard, A. (2014). Social disorganization and the possibility of social harms (Case study: Harandi neighborhood). *Social Work Research Journal*, 1(1), 103-136. (in Persian).
- Atehdieh, M. (2016). *Here is Tehran (Articles about Tehran)*. Tehran: Iranian history publication. (in Persian).
- Chalabi, M. (2012). *Sociology of Order, Descriptive and Theoretical Analysis of Social Order*. Tehran, Ney. (in Persian).

- Coleman, J. (2011). *The Foundations of Social Theory*. Translated by Sabori, M. Tehran Nay. (in Persian).
- Farajiha, M., & Sadeghi, A. (2017). Unintended Consequences of Police Programs: Control of drug dealing. *Teaching criminal law.*, 13, 115-1138. (in Persian).
- Mohndesan Moshver Bond. (2004). Detailed design district 12 in Tehran: restructuring of the historic center. Deputy of Urban Planning and Architecture of Tehran Municipality. (in Persian).
- Mohndesan Moshver Bond. (2006). Detailed design district 12 in Tehran: restructuring of the historic center. Deputy of Urban Planning and Architecture of Tehran Municipality. (in Persian).
- Mohndesan Moshver Bond. (2007). Detailed design district 12 in Tehran: restructuring of the historic center. Deputy of Urban Planning and Architecture of Tehran Municipality. (in Persian)
- Parvin, S., & Darwishfard, A. (2015). Subculture of Poverty and Social harms in Urban Neighborhoods (Case Study: Harandi Neighborhood). *Welfare Planning and Social Development*, 6(23), 51-89. (in Persian).
- Parvin, S., Darwishfard, A., & Kazemi, Q. (2016). Social Disorganization and Hidden Urban hsrms (Case Study: Harandi Neighborhood). *Sociological Studies*, 23(1), 91-122. (in Persian).
- Putnam, R. (2001). *Democracy and civil traditions (the Italian experience and lessons for transition countries)*. Translated by TaghiDelfroz M, Tehran, Rozname Salam. (in Persian).
- Qaderi, S. (2015). Investigation of Crime Prevention Strategies in Crime Crisis Centers with Emphasis on Multi-Institutional Approach Based on Cooperation of Judiciary, Municipality and Local Institutions: A Case Study of Two Crime Crisis Centers in Tehran. (in Persian).
- Sirajzadeh, S. H., & Rvzkhvsh, M. (2013). Urban and neighborhood social problems from the perspective of Tehranian citizens. (in Persian).
- Statistical Center of Iran. Reviewed in 2018: 05.12, from <https://salnameh.sci.org.ir>
- Yin, K. R. (2014). *Case Studies in Social Research*. Translated by Naibi, H. Tehran, Nay. (in Persian).
- Zangiabadi, A., Parhiz, F., & Ehsan, K. (2015). Temporal-Spatial Analysis of Social Injuries Related to Drugs (Case Study: District 12 of Tehran). *Strategic Research in Security and Social Order.*, 4(9), 96-115. (in Persian).